

Tiskovina
Postalna plačana pri pošti 1102 Ljubljana

revija Zveze tabornikov Slovenije

tabor

oktober 2015, letnik LX

**Veščini Svetilničar in Prijatelj gozda
Kako nastane revija Tabor?**

**Taborniki priskočili
na pomoč beguncem**

TABORNIKI

Glavna in odgovorna urednica

Nina Medved (revija.tabor@taborniki.si)

Urednik fotografije

Matic Pandel (matic.pandel@taborniki.si)

Urednica sklopa Igra

Petra Grmek (petra.grmek@taborniki.si)

Oblikovanje

Igor Bizjak (igor.bizjak@taborniki.si)

Lektoriranje

Zala Šmid (zala.smid@taborniki.si)

Spletna urednica

Jerca Trček (jerca.trcek@taborniki.si)

Novinarji in sodelavci

Jure Ausec, Miha Bejek, Jaka Bevk,
Eva Bolha, Vesna Bitenc, Gašper Cerar,
Borut Cerkvenič, Petra Bregant, Teja Čas,
Tea Derguti, Mojca Galun, Tomaž Horvat,
Martin Justin, Primož Kolman,
Frane Merela, Jona Mirnik, Urša Može,
Boris Mrak, Anja Novljan, Živa Novljan,
Tadej Pugalj, Lucija Rojko, Tadeja Rome,
Tomaž Sterniša, Zala Šmid, Domen Šverko,
Blaž Zupancič.

Naslov uredništva

revija.tabor@taborniki.si

Izdajatelj

Zveza tabornikov Slovenije
Einspielerjeva 6, Ljubljana
01/3000-820, pisarna@taborniki.si

Predsednik izdajateljskega sveta

Igor Bizjak

Grafična priprava:

Tridesign d.o.o., Ljubljana

Tisk: Schwarz print d.o.o., Ljubljana

Naklada: 6400 izvodov

Revija Tabor sofinancira Ministrstvo za
izobraževanje, znanost in šport RS.

Revija Tabor prejmejo vsi člani Zveze
tabornikov Slovenije s poravnano letno
članarino. Članarina in prejemanje revije
sta vezana na koledarsko leto (januar-
december).

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana.

Revija Tabor je vpisana v razvid medijev
Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno
številko 792.

ISSN 0492-1127

TABORNIKI

Dejavnosti ZTS
sofinancirajo:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

FS Fundacija za šport

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Noben izziv ni pretežek - za tabornike

Ko sem ob skorajšnjem zaključku oktobrske številke pregledovala vsebine, sem ugotovila, da jih povezuje močno sporočilo - kako taborniki s pozitivno naravnostjo, spretnostjo in taborniškimi veččinami aktivno rešujemo izzive, pred katerimi bi marsikdo klonil. Inovativno privabljamo nove člane k vpisu ter rastemo kot gibanje, organiziramo izmenjave s skavti iz drugih držav, v reviji smo pisali tudi o tem, kako smo se neumorno spopadli z vrtačami na krasni ROT-ovi progi ali kako se lahko znajdemo in staro mačeto predelamo v uporaben nož. Pa o pomembni človekoljubni pomoči, ki smo jo taborniki nudili ob prvem prehodu beguncev skozi našo državo, kako smo z oddajo Gozdne šole s ČŠOD Bohinj sklenili (poslovno) prijateljstvo, ki je v obojestransko zadovoljstvo, in da se poslovanje naše zveze izboljšuje, saj so bili izvedeni pravi koraki. Nenazadnje pa tudi, kako že več kot 60 let vsak mesec prenašamo naše ideje v lično obliko revije Tabor. Vse to nam da vedeti, kako se taborniki ne ustrašimo nobenega izziva, naj bo tak ali drugačen, in kako veliko zmoremo, ko združimo moči.

Bodite tako neustrašni še naprej!

Nina Medved,
glavna urednica

Zgodba z naslovnice

Avtorica fotografije: Pija Šarko

Na Krasu je krasno

Kras, september 2015

Fotografija je nastala na dvodnevem Republiškem orientacijskem tekmovanju, ki je imelo letos zamejski pridih. Zadnji vikend v septembru se je ROT-a skupaj s še štirimi puncami v ekipi Spice girls udeležila tudi tabornica Jerca Trček iz Rodu Srnjak Logatec. Tekmovanje je prvi dan potekalo večinoma po Italiji. Pri iskanju enega izmed KT-jev se je pri vzponu čez kraške škraplje v objektiv ujela simpatična Jerca. Z dobro voljo in vztrajnostjo je ekipa premagala vse ovire na progi in uspešno prestala preizkuse znanja. Z uvrstitvijo na drugo mesto so bile punce nadvse zadovoljne. Kras pa jih je s svojo značilno pokrajino, kraško burjo in prijaznimi domačini nadvse očaral!

Korajža se opravičuje: Na 6. strani septemske številke nam jo je zagodel tiskarski škrtat. Fotografijo fanta, ki je lubenico, je posnela Pina Maja Bul, tabornike na pohodu pa Jer Pelhan. Obema autorjema se iskreno opravičujemo.

Aktualno

- 4 Novice / Tekmujmo!
in Srečanja tabornikov
- 5 Novice / Propagandne
akcije in prvi izleti
- 7 Novice / Posvetovanje
in vpisi

Igra

- 8 Veščine / Veščina
Prijatelj gozda

Dogodivščina

- 12 Veščine / Svetilničar
- 14 Naredi sam / Iz stare
mačete v nož
- 16 Zavozlano / Padalska
vrvica

Raziskovanje

- 17 Orientacija / Razlika
med skico in krokijem
- 18 Kosobrinovi pripravki /
Ognjeni trn
- 19 Z ognjišča / Zmagoviti
krumpantoč
- 20 Varno v naravo /
Zastrupitve
- 21 Astronomija /
Ples planetov
na jutranjem nebu
- 22 Taborniška skrinja /
60 Taborovih naslovníc

Aktualno

- 24 Tema meseca / Kako
nastane revija Tabor?

- 28 Intervju / Bohinjski
ČŠOD v gosteh pri
tabornikih
- 30 Stran vodstva ZTS /
Oddaja GŠ, Informator
in Odhod strokovnega
sodelavca
- 31 Aktualno / Slovensko
taborništvo je
na pravi poti
- 32 Mednarodno /
SEE srečanje
- 33 Svetkova avantura /
Taborniki smo dejavni
v skupnosti
- 34 Svetkova avantura /
Izmenjava z Belgijci
- 35 Svetkova avantura /
Haarlem Jamborette
- 36 Aktualno / Taborniki
priskočili na pomoč
beguncem

- 38 Reportaža / ROT
- 40 Aktualno / Rupko Godec
- 41 Od rodov / Taborniki
imamo veter v laseh
in Izlet na Dunaj
- 42 Od rodov / Srečanje
vodstva na Krku in Tečaj
za čarovniške vodnike

Razvedrilo

- 43 Strip o Lisjaki / Lisjaki
nabirajo kostanj
- 44 Knjigožer in filmoljub /
Vznemirljive počitnice
Belih medvedov
- 45 Pesmarica / Ko boš šla

Aktualno

- 46 Koledar akcij
- 47 Zadnja plat

Povezani in pripravljani

Besedilo: Uredništvo

September je bil buren mesec. Taborniki smo pokazali izjemno pripravljenost pomagati sočloveku v pripravah na prihod beguncev. Polno smo tudi zagnali taborniško leto, saj so rodovi izvedli prve akcije za svoje člane.

Našo **Gozdno šolo** smo oddali v najem ČŠOD Bohinj, ki bo zanjo dobro skrbel do konca leta 2016, v poletnih mesecih pa bomo taborniki še lahko odhajali v Bohinj kot do zdaj. Ob prvem valu **beguncev**, ki je prečkal Slovenijo, smo se taborniki izkazali in s pravo nastanitvenih centrov po vsej državi pokazali, kaj zmoremo, ko združimo moči. Na **srečanje SEE** (držav članic WOSM jugovzhodne Evrope) v Makedoniji smo poslali delegacijo, ki prinaša novice: naslednje srečanje bo potekalo v Sloveniji, prav tako prevzemamo pobudo za organizacijo mednarodnega ALT-a.

Nadaljuje se partnerski projekt, v katerem sodelujemo - **Za zdravje mladih**, ki pričena z usposabljanjem trenerjev, v zimskih mesecih tudi z usposabljanjem promotorjev zdravja, zato skrbno spremljajte stran projekta! In v začetku oktobra je potekala prva **Taborniška akademija**, kjer je bilo mogoče pridobiti kopico uporabnih znanj in aktualnih informacij o dogajanju v ZTS, več o tem v novembrski številki Tabora.

Tekmujmo!

Za nami je 19. **TOTeM**, taborniško odbojgarsko tekmovanje na mivki, ki ga organizira Rod snežniških ruševcev Ilirska Bistrica. Potekale so napete igre, sploh finalna, v kateri so se za zmago pomerili Ljubljančani proti Kranjčanom, zmagovalcem. Zaradi slabšega vremena je tekmovanje potekalo v telovadnici, dobre volje ni manjkalo.

Republiško orientacijsko tekmovanje sta organizirala Rod kraških j'rt Sežana in Rod modrega vala Trst-Gorica ter tekmovalce razveselila z raznoliko progo in edinstvenimi kraškimi razgledi, kljub težavam pri razglašanju rezultatov pa se je tekmovalcem akcija, ki je prvič potekala v Sežani, zapisala v lep spomin. V začetku oktobra sta potekali **Zlata puščica**, lokostrelsko tekmovanje, ki ga organizira Rod tršati tur Ljubljana, in **Velenjska mestna avantura** v organizaciji Rodu Jezerski zmaj Velenje.

Srečanja tabornikov

Stestala so se taborniška območja. Na posvetu **južnoprimorsko-notranjskega območja** so se posvetili doseganju večje povezanosti tabornikov v območju ter načrtom za naprej. Družili pa so se tudi taborniki **gorenjskega območja** in se zabavali ob glasbi in igran. V Črni gori je potekalo srečanje **Torbešev**, ki so ga organizirali makedonski taborniki v njihovem centru v Sutomoru, udeležili so se ga tudi domačini iz Črne gore.

Pisane postelje v enem od ljubljanskih nastanitvenih centrov.
Foto: Jure Brankovič

'Spalnica' nastanitvenega centra v Gornji Radgoni.
Foto: Matevž Brataševac - Balirka

Propagandne akcije in prvi izleti

Dober čas je bil za izvajanje promocij: **Rod II. grupe Celje** je na šolah pokazal rabo šotorke in postavil bivak. Očistili so klubske prostore, njihova članica je v mladinskem centru predavala o Indiji. **Rod Sotočje Nazarje** je postavil propagandni tabor. **Rod Zelena Rogla Zreče** je imel kostanjev piknik s starši, pripravlja pa mednarodni projekt Mlad in samozaposljiv. **Rod Polde Eberl-Jamski** pravi, da so šolarje "špiknili" s kratko injekcijo taborniških dejavnosti, **Rod belega konja Slovenske Konjice** je mlade poslal na lov na aktivacijo in z Zagorčani praznoval zaključek taborjenja.

Rod gorjanskih tabornikov Novo mesto je polepšal dan otrokom s posebnimi potrebami. Na Krompirčkanju se je **Rod sivih jelš Trebnje** spoznal z novimi člani.

Na Stražiški tržnici so pekli vafle v **Rodu zelenega Jošta Kranj**, za festival športa so v **Rodu Stane Žagar - mlajši** pripravili score orientacijo. Na prireditvi Veter v laseh so se predstavili taborniki **Rodu svobodnega Kamnitnika** in **Rodu snežniških ruševcev**. Škofjeločani so se še udeležili vaje v ukrepanju ob prometni nesreči v novem predoru Sten, Ruševci pa so na mednarodni akciji Herkules iskali in oskrbovali ranjence. **Rod zelenega Žirka Žiri** je z otroki tekmoval v lokostrelstvu, **Rod zelene sreče Železniki** pa organiziral piknik gorenjskega območja.

Rod modrega vala Trst-Gorica je sodeloval na fotoorientaciji za višje šole, gostovali so na Radiu Koper. Na prazniku športa so sodelovali v **Rodu**

Torbeši so se tokrat zbrali v Črni gori. Foto: Frane Merela

morskih viharnikov Portorož. Kraški viharniki iz Postojne so pripravili propagando, očistili svojo kočo na Mačkovcu in na Veliki Planini jezdili konje!

Rod jezerski zmaj Velenje je na Pikinem festivalu pripravil mini avanturo z orientacijskim sprehodom, kanujanjem, igrami. Na Golažijadi se je predstavil **Rod Topli vrec Topolšica** in **Rod Hudi potok Šmartno ob Paki** je otroke ob šolskem eko dnevu peljal v gozd in za svoje člane organiziral enodnevni tabor. **Rod Pusti grad Šoštanj** se je pripravljaj na ROT, njihova načelnica je gostovala na Ra-

diu SI. **Rod koroških jeklarjev Ravne na Koroškem** je organiziral propagandni teden z Mega taborniškimi lovom na zaklad. Osvojili so Triglav in praznovali 55 let v družbi prijateljskih organizacij. Čestitamo! **Rod bistrega potoka Muta** je pripravil ločeni orientaciji za otroke ter "starejše" tabornike in starše otrok. **Rod srebrne reke Radlje ob Dravi** je soorganiziral Mlad'n'berg fest s koncerti in ekipnimi igrami. **Rod Severni kurir Slovenj Gradec** je pred šolo postavil mini tabor z jamborom, okrepili so ekipo propagandistov in letos praznujejo 55 let. Čestitke!

Zavzeti igralci na TOTeM-u. Foto: Mark Rakovec

Rod Ukročena reka Maribor je na taborniškem dnevu izumil 13. zakon: Tabornik je odštekan. Pohvalijo se lahko z novimi priponkami! Taborniki **Rodu XI. SNOUB Miloša Zidanška Maribor** so na naravoslovnem dnevu vodili skupine mladih. Predstavili so se v časniku Večer in na Radiu Maribor, se izobrazili glede pridobivanja financ. **Rod II. SNOUB Ljubo Šercer Maribor** se je predstavil na treh šolah, pripravljali so se na GROF-a. Vsi trije rodovi so združili moči v orientaciji za 180 Erasmus+ študentov.

Rod bistriških gamsov Kamnik je obiskal povorko narodnih noš in Minimundus, **Rod dveh rek Medvode** pa šel na dvodnevni bivak.

Na mini olimpijadi se je predstavil **Rod Mladi bori Ajdovščina**, ki je obiskal tudi Piran. V propagandnem taboru **Rodu kranjskega jegliča Spodnja Idrija** so pogumni otroci lahko prespali! **Rod aragonitnih ježkov Cerklje** se je predstavil na festivalu nevladnih organizacij in postavil tabor pred ČŠOD-jem. **Rod Odporne želve Anhovo** je v sklopu vseslovenskega projekta Simbioza giba pripravil streljanje z lokom in medgeneracijski pohod. Obiskali so Salonit Anhovo, si ogledali kamnolom in raznolike minerale, pomembne v cementni industriji. **Rod soških mejašev Nova Gorica** je izletoval in otvoril mini olimpijado.

Na dnevu četrtnih skupnosti se je predstavil **Rod Bičkova skala Ljubljana**, čigar Duhci so šli na izlet na Dunaj. V četrtni skupnosti se je predstavil tudi **Rod Podkovani krap Ljubljana**. **Rod Heroj Vitez Ljubljana** je pripravil mobilno fotoorientacijo, **Rod Tršati tur Ljubljana** pa je organiziral Zlato puščico ter polakiral tla na podstrešju hiške v Martinju. Iški vintgar je obiskal **Rod Samorastniki Ljubljana**, tako tudi **Rod Črnega mrava Ljubljana**, ki je spremenil naslov društva in izvolil novo upravo. **Rod Rožnik Ljubljana** in **Rod močvirskih tulipanov Ljubljana** se lahko pohvalita z novima spletnima stranema. Močvirci so tudi uredili svojo hiško.

Na Radomeljski noči je mini tabor postavil **Rod mlinskih kamnov Radomlje**. Bivake je pred šolo postavljala **Rod skalnih taborov Domžale**, palačinke so pekli na propagandnem taboru **Rodu Enajsta šola Vrhnika**, **Rod Srnjak Logatec** pa je šolarjem prikazal uporabo šotorke. **Rod svobodnega risa Kočevje** se je predstavil na bazarju nevladnih organizacij in z igrami na prazniku mošta in divjačine, postavili so še fotoorientacijo. **Rod Louisa Adamiča Grosuplje** je na jesenskem zboru dva voda sprejel med GG-je.

Posvetovanje in vpisi

Ali ste vedeli, da se mnogi taborniki za rodov posvet odpravijo na morje? Tako so v **Rodu II. grupe Celje** sestavili koledar akcij. V **Rodu kraških viharnikov Postojna** so potovali na Krk, **Rod bičkova skala Ljubljana** se je odpravil v Pulo, **Rod kranjskega jegliča Spodnja Idrija** v Umag, **Rod snežniških ruševcev Ilirska Bistrica** pa v taborniški hostel v Kostreni, kamor so jih povabili reški izviđači. Tudi sicer izbiramo lepe lokacije: na Pšenku se je posvetoval **Rod svobodnega Kamnitnika Škofja Loka**, na Obretanovem taborniki **Rodu koroških jeklarjev Ravne na Koroškem**, v Bohinju **Rod podkovani krap Ljubljana**, na Rakitni **Rod Enajsta šola Vrhnika** in v Škofji Loki **Rod aragonitnih ježkov Cerkno**. Motivacijski vikend so združili s pripravami na ROT v **Rodu Polde Eberl-Jamski Zagorje ob Savi**. **Rod Lilijski grič Pesje** se je posvetoval o uvedbi Programa za mlade in temu prilagodil vse aktivnosti,

Fotka meseca

Tekmovalce na ROT-u je osvojila prelepa kraška pokrajina. Foto: Milan Sosič

na posvetu **Rodu Ukročene reke Maribor** so ob delu še praznovali rojstni dan in se sladkali s torto. **Rod Stane Žagar - mlajši Kranj** pa po posvetu obljublja, da bo letos vse drugače! Posvetovali so se tudi v drugih rodovih in pripravili kvalitetne programe.

Mnogo rodov je povabilo "stare" in nove člane na skupen vpis, kjer so se ob prijetnem druženju dogovorili za termine srečanj. **Rod Sivega volka Ljubljana** je v zboru podelil večšine in **Rod bistre Savinje Šempeter** je pripravil fotoorientacijo, kjer so otroci iskali detajle zgradb. **Rod upornega plamena Mengeš** je člane vpisal na taborniškem mikserju. **Rod jadranskih stražarjev Izola** je ob vpisu zapolnil vse vode, **Rod Beli Bober Ljubljana** jih je tudi uspešno vpisal, sicer pa praznuje 45 let. Čestitke!

Korajža pojasnjuje: Novice pripravljamo v uredništvu, črpamo pa iz informacij, ki jih pošljete rodovi ali ki jih izbrskamo na vaših spletnih straneh. A vaši zapisi učasih ne povedo celotne zgodbe. Rodove propagandiste zato prosimo, da nam na revija.tabor@taborniki.si napišete, kje ste bili in kaj zanimivega ste počeli. Lahko tudi pošljete novičko za rubriko Od rodov, ki naj bo dolga 1300 znakov s presledki. Ne pozabite se podpisati pod članek in navesti avtorja fotografije! Taborniški fotografi ste tople uabljeni, da z nami delite svoje fotografije. Pošljite nam fotografije čim večje velikosti in se izogibajte pošiljanju takšnih, ki so bile posnete z mobilnimi telefoni. Ne pozabite pripisati, ob kateri priložnosti so nastale!

Živobarvna jesen

Besedilo: Petra Grmek in Ana Lasič, slika: Petra Grmek

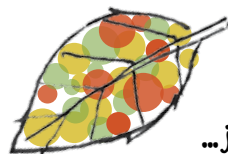
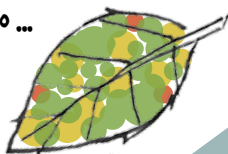
Poletni dnevi so se že skoraj popolnoma umaknili hladnejšim jesenskim jutrom in vedno zgodnejšim večerom. Kaj kmalu bodo znaki hladnejših in krajših dni vidni tudi na drevesih ... Kmalu kmalu nas bo jesen namreč razveselila s svojimi živopisnimi barvami. Jih želiš spoznati поблиže?

Če bi kogar koli vprašali, kakšne barve so listi čez leto, bi seveda takoj vzkliznil: "Zelene!" Za to so namreč odgovorna zelena listna barvila, ki se v njih nahajajo v obliki klorofilnih zrn. Ta listu in celotnemu drevesu ne dajejo le barve, pač pa skrbijo za enega od pomembnejših dogajanj v rastlinah, in sicer snovi iz zraka in vode, ki jo rastlina skozi korenine prečrpa v liste, pretvorijo v hranilne snovi (sladkorje) za celotno rastlino.

Da to dogajanje uspešno poteka, pa je poleg vode in snovi iz zraka potrebna tudi svetloba – kar pomisli na čudno bledikaste rastline, ki jih ob koncu tabora vidimo pod šotori. In s krajšimi jesenskimi dnevi so rastline deležne vse manj in manj dnevne svetlobe, zato tudi pridelava hranil v listih vedno bolj peša, klorofilna zrna pa začnejo izgubljati svojo vlogo in počasi pričnejo izginjati ...

Čez leto ...

...jeseni

hrast

... takrat se začne barva listov iz običajne zelene spreminjati v raznovrstne jesenske barve. Za to ni krivo samo izginjanje zelenih barvil iz listov, pač pa tudi pojavljanje novih barvil – hranila, ki so jeseni še ostala v listih, se namreč spremenijo v rdečkasto vijolična barvila, odpadne snovi znotraj listov pa jih pričnejo barvati v rjavo.

Kakšne barve bodo listi, je tako odvisno od marsičesa; najprej seveda od vrste drevesa, poleg tega pa veliko vlogo pri "barvanju" listov igra tudi vreme – najlepše jesenske barve lahko pričakujemo po suhih poletjih, v jeseni s sončnimi dnevi in hladnimi nočmi. Hmm ... Mislim, da se to sliši kar podobno letošnjemu letu, kajne?

Te zanima, kako naj bi se letoš razvijale jesenske barve v ZDA?

Odklikaj na:

smokymountains.com/fall-foliage-map in se z drsnikom sprehodi od konca avgusta do sredine novembra.

Znaš razbrati, kje se listje prej obarva – na severu ali jugu? Zakaj?

Vsi vemo, da se pisana jesen umakne beli zimi, saj drevesa na koncu sezone pisano jesensko listje odvržejo. Kdaj se to zgodi, je seveda najbolj odvisno od vremena in temperatur tisto jesen – odpadanje listja namreč najbolj pospeši mraz oziroma slana. Na ta način poskrbijo, da zamenjajo staro in od celega leta poškodovano listje – nekako tako, kot bi mi zamenjali raztrgan pulover, ki svoje naloge ne opravlja več najbolje. Poleg tega pa bi se pozimi zapadli sneg na olistane veje še veliko bolj usedel kot na gole veje in jih zaradi svoje teže zlahka polomil. Toda ne skrbi – po zimskem počitku bodo na drevesih spomladi spet pognali sveži zeleni popki, jeseni odpadlo listje pa bo pognojilo tla pod drevesi in na ta način še dodatno poskrbelo za rast novih listov.

Kaj pa iglavci? Ti svojih listov oziroma iglic povečini jeseni ne odvržejo – zakaj? Razlogov za to je več: iglice imajo manjšo površino kot listi, vsebujejo pa dovolj barvil, da fotosinteza v njih poteka tudi ob krajšem dnevu. Poleg tega iglavci poškodovane iglice postopoma menjujejo skozi celo leto, zato za razliko od listavcev ne potrebujejo sezonske "menjave garderobe". Ravno tako so odpornejši tudi proti mrazu in snegu – zaradi eteričnih olj v iglicah te vzdržijo veliko nižje temperature kot listi, poleg tega pa oblika krošnje iglavcev omogoča, da se ti pod težo snega ne poškodujejo.

*kd.
kostanj*

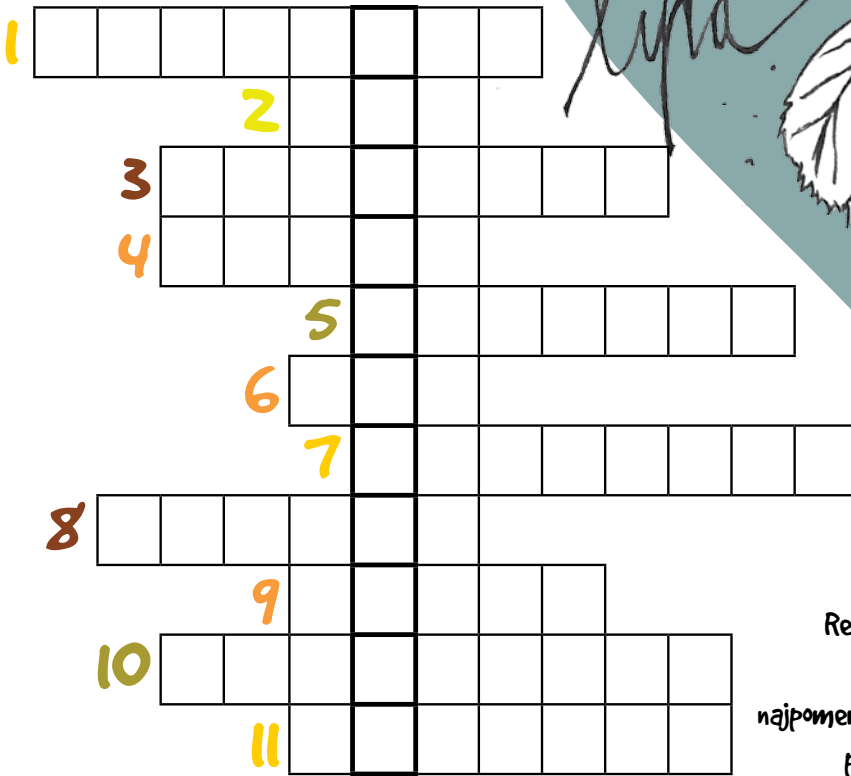
Na sprehodu poišči jesenske liste iz revije!
Nato skušaj liste v reviji pobarvati na enak način, kot so obarvani najdeni listi.
Seveda ne pozabi zapisati datuma najdbe lista.

javor

V svoji okolici poišči naslednja drevesa: hrast, divji kostanj, (ostrolistni) javor, lipa, bukev. Zapiši datum svojega prvega obiska ter v skladu z njihovo podobo v naravi pobarvaj krošnje dreves v reviji. Svoj ogled in barvanje ponovi še čez 1, 2 in 3 tedne. Barva listov katerega drevesa se je najbolj spreminjala? Katero drevo pa je najprej odvrгло svoje liste?

Reši izpolnjevanke in spoznaj
znanstveni izraz za
najpomembnejši proces, ki čez leto
poteka v rastlinskih listih!

- 1 Ime zelenega listnega barvila je ...
- 2 Iglavec z nekoliko daljšimi iglicami – v Sloveniji najdemo (priseljenskih) več različnih vrst: črni, rdeči, zeleni, alepski ...
- 3 Česa primanjkuje v poznih jesenskih in zimskih popoldnevih?
- 4 Izpod skorje ene od njegovih vrst pridobivamo sirup, japonske vrste pa slovijo po svoji rdeči barvi listov skozi vse leto ...
- 5 Večina iglavcev svoja semena skriva v ...
- 6 Plod bukve imenujemo ...
- 7 Veš, kateri mesec ima starinsko ime listopad?
- 8 Želod raste na ...?
- 9 Letni čas, ko drevesa spremenijo barvo?
- 10 Kako imenujemo rastline, ki pozimi ne odvržejo listov?
- 11 Veš, kateri pri nas rastoči iglavec jeseni odvrže iglice?

Tina je vztrajna: Če boš pridno opazoval jesenske spremembe v naravi, boš lahko osvojil novo veščino in postal Prijatelj gozda!

Svetilničar

Besedilo: Matic Dolenc - Medo

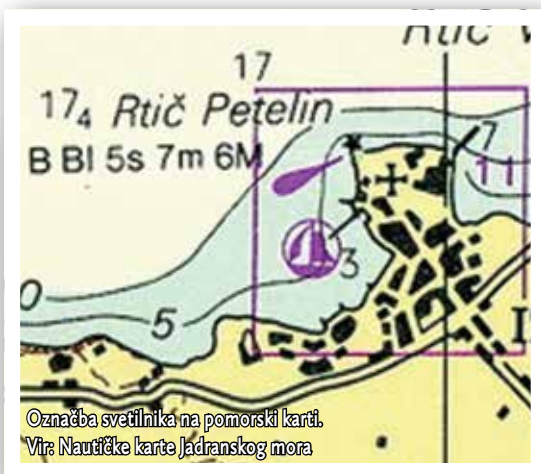
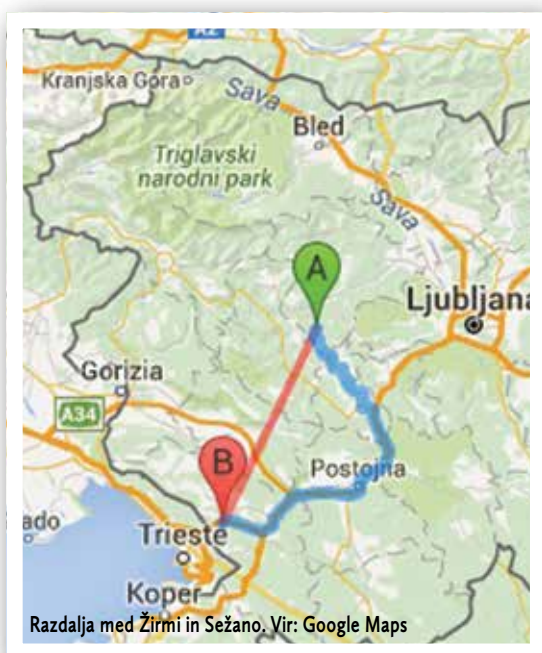
Če hočemo videti svetilnik, si ogledati njegovo delovanje in namen, moramo kakopak na obalo, kar pa za nekatere lahko predstavlja celodnevni izlet. Če te možnosti nimamo, se lahko z lastnimi svetilniki pozabavamo kar v domačem kraju. Najlažje v gozdu ali jasi, kjer ni drugih motečih luči. S pomočjo teh svetilnikov lahko svoj vod GG-jev temeljito naučimo uporabo kompasa, predvsem merjenje azimutov.

Kako deluje in kaj je svetilnik?

Svetilniki izhajajo že iz starega veka, saj so takrat prižigali kresove in postavljali luči na obali ter s tem kazali pot ladjam. Prvi večji svetilnik so zgradili leta 280 p. n. š. na otoku Faros, pred egipčanskim mestom Aleksandrija.

Svetilnik je naprava, ki je načeloma višja od zgradb v okolici, z močnim svetlobnim virom. Z oddajanjem svetlobnih signalov omogoča ladjam orientacijo ali opozarja na nevarnost. Svetilnik je lahko v obliki zgradbe, stolpa, stebra, posebne ladje svetilnika ali pa malo večje boje. Včasih so svetilnike upravljali svetilničarji, ki so živeli v svetilniku ali njegovi bližini, danes so avtomatizirani. Najmočnejši svetilniki, ki so nameščeni na visokih stolpih, imajo doseg tudi do 50 kilometrov (to je toliko, da bi na trasi letošnjega ROT-a videli svetilnik v Žireh!).

Vsak svetilnik ima svojo značilno in stalno barvo svetlobe - belo (B), rdečo (R) ali zeleno (Z) - in točno določeno časovno zaporedje teme in svetlobe, tako da mornarji lahko z gotovostjo ugotovijo, s katerega svetilnika prihaja svetloba. Vidne signale lahko spremlja tudi zvok sirene ali roga, ki je namenjen predvsem orientaciji ladje v megli. Svetilnik lahko oddaja **svetlobo v bliskih** (Bl), pri čemer je čas svetlobe krajši od časa teme, lahko oddaja **3 svetlobne bliske**, enega za drugim (Bl3), lahko oddaja **izofazno svetlobo** (Izo), kar pomeni, da je čas svetlobe in teme enak. Zadnji način oddajanja je kratko **neprekinjeno bliskanje** (BK). Lega in karakteristike svetilnika so vnesene v pomorske zemljevide.

Na sliki vidimo označbo svetilnika na pomorskem zemljevidu. Označen je s črno zvezdico in vijolično kapljo. Zraven je napisana tudi karakteristika svetilnika (B Bl 5s 7m 6M). To pomeni, da svetilnik oddaja beli (B) blisk (bl), interval bliska je 5 sekund, višina svetilnika je 7 metrov, vidljivost je 6 milj. Vidljivost ali domet svetilnika je podana v miljah, podnevi v sončnem vremenu in v idealnih okoliščinah.

Vsak lahko doma naredi svetilnik

Ko sem doma nabral vse svoje naglavne svetilke (našel sem 4), sem ugotovil, da imajo prav vse poleg treh stopenj jakosti tudi opcijo utripanja. Sicer je vsaka utripala v svojem ritmu, ampak za naše svetilnike bo v redu. Ena izmed teh svetilk je imela tudi opcijo rdeče svetlobe (utripanje in neprekinjeno svetenje). Imamo belo in rdečo. Manjka nam še zelena. Ozrl sem se po sobi in zagledal zelen plastičen kozarček. Z njim sem pokril svetilko in bil osupel nad rezultatom! Zagotovo imate tudi vi doma ali pa v rodovih prostorih plastične kozarčke vseh barv, tako da lahko sestavite svetilnike vseh barv. Seveda se lahko dogovorite, da uporabite svoje barve, ni nujno, da so to bela, rdeča in zelena.

Zelena luč. Foto: Matic Dolenc - Medo

Kako lahko svetilnik povežemo s taborništvom?

Kot smo že omenili: glavna naloga svetilnika je, da nam pomaga določiti našo lokacijo. Mornarji so včasih to počeli, tako kot mi taborniki določimo svojo lokacijo s pomočjo dveh objektov, ki jih prepoznamo na zemljevidu. S kompasom, seveda! Azimut na en objekt, azimut na drug objekt, pa vemo, kje smo.

In ker ima vsak svetilnik svojo karakteristiko svetjenja, ga ne moremo zamenjati z drugim svetilnikom na zemljevidu.

Poišči si večerjo, če jo hočeš imeti!

Izziv je najbolj primeren za na taborjenje ali bivak. Zvečer po jasi namestimo več naših svetilnikov raznih barv in načinov svetjenja (neprekinjeno ali utripajoče). Na tej jasi skrijemo tudi sestavine za npr. golaž. Člani voda si jih morajo poiskati s tem, da "plujejo" med svetilniki, po azimutih. Seveda se morajo izogibati čerem in rtom! Poskusi si poiskati večerjo:

1. **Kotliček:** Nahaja se 10 metrov severno od "rdeča neprekinjeno".
2. **Vžigalice:** Od "rdeča neprekinjeno" plujete po azimutu 20°. Ko vidite "zelena utripajoče" pod kotom 80°, plujte proti temu svetilniku 7 metrov. Tam se nahajajo vžigalice!
3. **Začimbe:** Pri vžigalicah spustite sidro! Med čolnom in sidrom imate 14 metrov vrvi. Tok vas ponese v smeri 116°. Ko se vrv zategne, ste pri začimbah.
4. **Meso:** Izvlecite sidro. Spet ste pri vžigalicah. Plujte v smeri 173°. Ko vas svetilničar v "bela neprekinjeno" vidi pod kotom 345°, se ustavite. Tu vas čaka meso.
5. **Čebula:** Nahaja se na GPS koordinatah širina 45,505475, dolžina 15,338727. "Rdeča utripajoče" predstavlja nevarno čer. Če se ji približate na 6 metrov, izgubite eno od že najdenih stvari.

Varno plovbo!

Svetilnik v zahodnem francoskem mestu La Rochelle imenujejo tudi svetilnik na koncu sveta.

Foto: Wikimedia Commons - Remi Jouan

Iz stare mačete v nož

Besedilo in fotografije: Tomaž Sterniša

V taborniških skladiščih pogosto najdemo poškodovane kose opreme, ki jih lahko z malo truda spet usposobimo. Poglejmo si, kako lahko iz poškodovane mačete z zlomljenim ročajem naredimo nož.

Na Sliki 1 je nekaj mačet. Spodnja mačeta je poškodovana in zarjavela, ročaj pa je slabo oblikovan in zlomljen. To mačeto bomo skrajšali, odrezali neuporaben ročaj in ga na novo oblikovali. Mačeta na vrhu slike služi samo kot model za ročaj, mačeti na sredini slike pa sta v različnih fazah obnove. Tista z obnovljenim ročajem je zaradi udobja pri delu kar precej v uporabi, druga pa na novi ročaj še čaka.

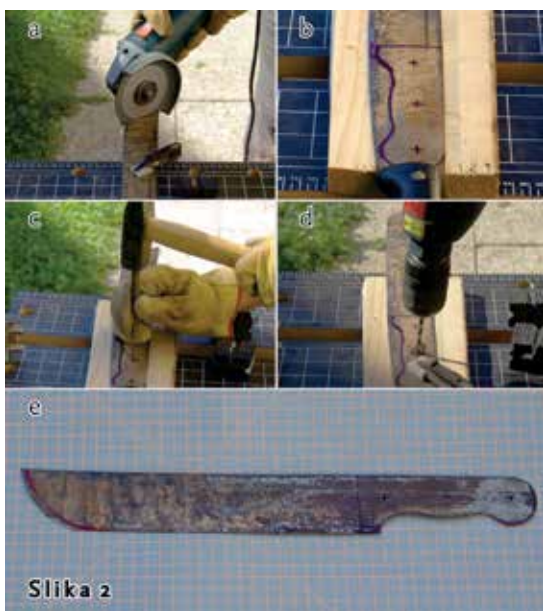
Za preoblikovanje mačete uporabimo električno orodje (kotno brusilko, vrtalnik z različnimi svedri in nastavki za obdelavo lesa). Seveda je pri tem potrebno opozoriti na previdnost pri delu in uporabo zaščitne

opreme. Večino dela lahko opravimo tudi z ročnim orodjem, a delo bo tako veliko bolj zamudno in naporno.

Na rezilo stare mačete zarišemo obliko, ki smo si jo zamislili. Odvečno rezilo in ročaj odrežemo s kotno brusilko z rezalno ploščo (Slika 2a). Na zarisanem ročaju zarišemo, kje bodo luknje za vijake (Slika 2b) in jih označimo še s točkalom (Slika 2c). Zaradi vdolbine, ki jo naredimo s točkalom, sveder pri vrtnanju ne bo zdrsnil. Če točkala nimamo, lahko uporabimo star sveder. Ker je jeklo, iz katerega je mačeta, zelo trdo, za vrtnanje uporabimo sveder boljše kvalitete. Debelina svedra je odvisna od debeline vijakov, s katerimi bomo pritrdili stranici, v našem primeru 4 mm. Vrtamo z nižjo hitrostjo obratov in med vrtnanjem sveder večkrat namočimo v olje (če nimamo strojnega, je tudi jedilno dobro) zaradi hlajenja (Slika 2d). S kotno brusilko (uporabimo ploščo za brušenje, žal ni slike) zbrusimo ročaj do zelene oblike. Rezultat vidimo na Sliki 2e.

Za odstranjevanje rje s stranic uporabimo vrtalnik z nastavkom za brušenje. Najlažje je, če je vrtalnik s posebnim nosilcem pritrjen na delovno mizo (Slika 3a). Brusimo najprej z grobim brusilnim papirjem, nato pa s finim. Istočasno zbrusimo tudi osnovno obliko ostrine. Pri tem delamo z nižjimi obrati vrtalnika in pazimo, da ostrine ne "zažgemo". Če nismo vajeni dela z električnim orodjem, je bolje, če to fazo dela

Slika 4

opravimo ročno, z brusilnim papirjem in pilo za železo. Rezultat vidimo na Sliki 3b.

Za stranice ročaja uporabimo dva kosa lesa (v našem primeru smo ju odrezali od stare, nekaj manj kot 10 mm debele hrastove letve). Eno stranico podložimo pod ročaj in skozi luknje v ročaju izvrtamo luknje še v stranico (Slika 4a). Pri pritrjevanju na delovno mizo pod stranico ročaja podložimo še kos odpadnega lesa, da ne vrtamo v mizo. Ko izvrtamo luknje v eno stranico, obe stranici sestavimo in skozi luknje na prvi stranici izvrtamo luknje še na drugi stranici (Slika 4b). Na Sliki 4c vidimo obe stranici sestavljeni in začasno pritrjeni z vijakoma.

Tako sestavljeni stranici zbrusimo približno do zelene oblike (Slika 5a in 5b). Tudi tukaj lahko namesto električnega orodja uporabimo žago, dleto in rašplo. Neizkušeni uporabniki naj električno orodje uporabljajo le pod nadzorom izkušenih. Rob, označen s puščico na Sliki 5c, moramo dokončno oblikovati in fino zbrusiti, ker kasneje, ko bo ročaj pritrjen na rezilo, to ne bo več mogoče.

Slika 5

Slika 6

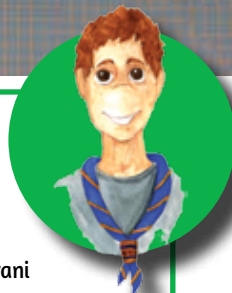
Stranici ročaja na rezilo prilepimo (najbolje z epoksidnim lepilom, glej Tabor, januar 2015) in dobro privijemo vijake (Slika 6a-6c). Pred lepljenjem in privijanjem vijakov moramo luknje v stranicah z zunanje strani do določene globine (debeline glave vijaka in maticice) povrtati z debelejším svedrom, da glave vijakov oziroma maticic lepo "sedejo" v odprtino.

Ko se lepilo posuši, ročaj zbrusimo do končne oblike (Slika 7a). Dokončan ročaj še dobro prepojimo z lanenim oljem (ali čim podobnim) in velik nož (mala mačeta) je gotov. Rezilo še dokončno nabrusimo in namažemo z oljem, da ne bo rjavelo.

Slika 7

Vid je navdušen: Ko imamo nož narejen, zanj potrebujemo še nožnico. Kako jo naredimo, si lahko ogledate v arhivu revije Tabor (marec 2014) na taborniški spletni strani www.taborniki.si/revija-tabor.

Padalska vrvica

Besedilo in fotografije: Tomaž Sterniša

V prejšnjem Taboru smo govorili o tem, kako izbrati primerno taborniško vrvico. Za taborniško uporabo lahko izberemo tudi ameriško padalsko vrvico (paracord), ki jo dobimo v specializiranih trgovinah ali jo zelo enostavno in poceni naročimo preko spleta.

Padalska vrvica je bila, kot že pove ime, najprej namenjena za uporabo pri izdelavi padal za ameriško vojsko. Že od konca druge svetovne vojne pa je na voljo tudi za civilno uporabo. Zaradi nizke cene in splošne uporabnosti je ponudba zelo velika, kvaliteta pa zelo različna.

Dobra padalska vrvica je narejena iz zunanje omota, ki je spleten iz 32 niti (redkeje 36 niti), in jedra, ki je sestavljeno iz sedmih (redkeje devetih) samostojnih vrvic (Slika 1a). Brez dvoma je najboljša padalska vrvica tista, ki je narejena za vojaško uporabo in je narejena po ameriškem standardu (Mil-Spec C-5040H). To vrvico prepoznamo po tem, da ima v eni od notranjih vrvic vpleteno nit druge barve (Slika 1a 4), kar omogoča prepoznavo proizvajalca in nadzor kvalitete. Te vrvice so narejene iz najlona, izdelujejo jih samo v ZDA, so nekoliko debelejšje od ostalih padalskih vrvic in zaradi kontrolirane kvalitete tudi nekoliko dražje.

Komercialne padalske vrvice, ki niso podvržene strogim zahtevam standarda MilSpec, so običajno narejene iz poliestra (Slika 1a 1-3), običajno izdelane v ZDA ali na Kitajskem (velika večina). Vse prikazane

Najlonske in poliestrske vrvice je precej težko ločiti med seboj. Najlonske niti se nekoliko manj svetijo in omot iz najlona se nekoliko lažje razcefra, ko vrvico prežemo. Najlonske vrvice, narejene po standardu Mil-Spec, obstajajo le v nekaj osnovnih barvah, poliestrske vrvice pa se pojavljajo tudi v različnih barvnih vzorcih.

Padalska vrvica je precej bolj raztegljiva, kot smo navajeni pri običajni taborniški vrvici. Pri običajni taborniški uporabi, recimo na bivaku, tega skoraj ne bomo opazili, lahko pa imamo težave pri obešanju visečih mrež, napenjanju ponjav z daljšimi vrvicami in podobnim. Je pa padalska vrvica zelo primerna za izdelavo okraskov, obeskov za ključke, zapestnic in podobnega (Slika 2).

Razlika med skico in krokijem

Besedilo: Jure Zmrzlikar

Na ROT-u se je marsikdo spraševal, čemu takšna skica in kroki. Da bi razumeli to, moramo najprej razumeti, kaj je ideja skice in krokija ter v čem se razlikujeta.

Ideja **skice** je prikaz območja v približnem merilu, kjer sta ključnega pomena celovitost prikaza (na skici so vsi pomembni objekti) in pravilna medsebojna razmerja med objekti. Torej ni nič narobe, če je na skici vse preveliko ali premajhno - vendar mora biti celotna skica "enakomerno prevelika oziroma premajhna". Ogrodje skice tvori nekaj pomožnih kotov, ostala vse-

bina pa se izriše na roko. Testiramo risarjevo sposobnost skiciranja, zato po nekaj opornih točkah ta lahko vse delo opravi sam.

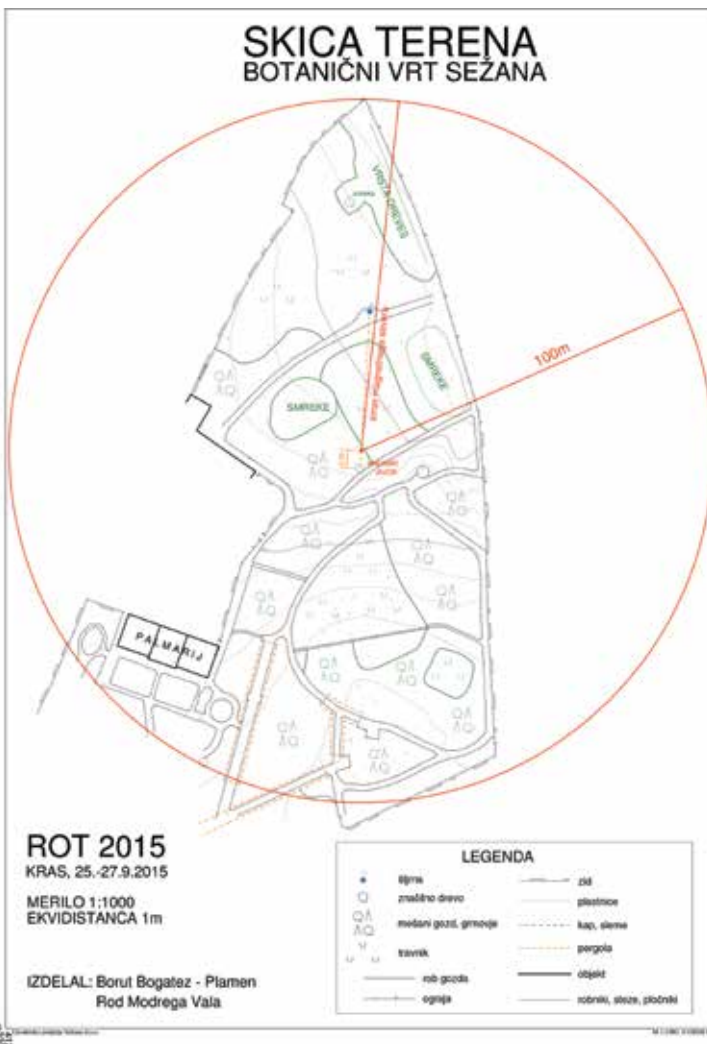
Prav nasprotno pa je **kroki** natančen posnetek stanja zemljišča. Bolj kot sorazmernost je važna absolutna natančnost. Testiramo sposobnost timskega dela ekipe, da kar najhitreje izmeri in izriše točen načrt. Uigrana ekipa je pri

tem izrednega pomena. V tem primeru imajo merilci morda še bolj ključno vlogo kot risar, ki le prenaša meritve na papir.

Seveda se meja med izdelkoma pogosto zabriše. Mnoge ekipe se obeh izdelkov lotijo enako, kar pomeni, da rišejo dva krokija oz. dve skici. Problem navadno rešujemo z izborom merila. Kroki ima merilo 1:200 oz. 1:300 in tako vsebuje le toliko objektov, kolikor jih je še možno premeriti. Skica pa je običajno v merilu 1:1000, morda celo 1:2000, kar risarju onemogoči merjenje vsega območja in je ta tako dejansko prisiljen skicirati.

Območje krokija na Colu (Taboru) je zakrožena celota, ki jo izkušena in usklajena ekipa lahko premeri v času, ki je namenjen za kroki. Območje botaničnega vrta pa je tako obsežno in tako kompleksno, da ga je praktično nemogoče v celoti premeriti.

Na izbor lokacije delno vpliva tudi, kako se izdelek poklopi z ostalimi izdelki in progno. Za ekipe je navadno veliko lažje imeti skico, kroki proti koncu proge, ker lahko bolje planirajo čas za risanje. Najbolj pomembno je vprašanje: "Ali lahko v 15 minutah narišem toliko boljšo skico, kot bom izgubil točk zaradi časovnice?" Vedno znova ugotavljamo, da pri ekipah tega razmisleka sploh ni. Je pri vaši ekipi bil? In nenazadnje: obe območji sta zanimivi tudi z estetskega in kulturnega vidika - konec koncev je ROT tudi spoznavanje novega okolja in ne le lov na točke, kajne?

Ognjeni trn

(*Pyracantha coccinea* Rom.)

Besedilo in fotografiji: Kosobrin

Je močno razvejan in bodeč grm, ki zraste do 3 m visoko. Listi so usnjati in bleščiči. Na zgornji ploskvi so temno zeleni, na spodnji svetlejši, listi so dolgi od 2 do 5 cm. Cvetovi so beli in so združeni v gosta socvetja. Plodovi so okrogle oblike v premeru 5 do 6 mm, so rdeči ali oranžni. Na sredini plodu so peške. Cveti od maja do junija, dozori septembra in oktobra. Uspeva na kamnitih, prisojnih in suhih mestih. Pri nas je gojena rastlina, kot okrasni grm ali kot živa meja.

Učinkovine: vitamin C, provitamin A, sladkorji, vinska in citronska kislina, čreslovine.

Uporabnost: marmelade, želeji, kompoti, semena lahko uporabimo kot nadomestek za kavo, čaj.

Žele

Potrebujemo: 1 kg plodov ognjenega trna, 1 kg kisljih jabolčk, 2 dag citronske kisline, 7 dl vode, 30 dag sladkorja.

Prilava: Plodove očistimo in operemo. Z zmletimi jabolki in citronsko kislino jih damo v vodo in zavremo. Na rahlem ognju jih kuhamo 1 uro ter redno mešamo, da se ne primejo na posodo. Pridobljeno maso precedimo čez noč skozi gazo. Dobljeni masi dodamo 30 dag sladkorja na 1 litra ter tekočino segrejemo do vretja, kuhamo tako dolgo, da se zgosti. Majhne kozarce napolnimo z želejem in zapremo. Postavimo v temen prostor.

Sok

Potrebujemo: 1 kg plodov ognjenega trna in 1 kg sladkorja.

Prilava: Plodove ognjenega trna preberemo, operemo in pustimo, da se odcedijo. Zavremo 1 liter vode, ko voda zavre, damo vanjo plodove ognjenega trna in kuhamo tako dolgo, da oddajo sok. Kuhane plodove ognjenega trna pretlačimo skozi tkanino, da v njej ostanejo peške in olupki. Soku, ki smo ga dobili, primešamo sladkor. Ko se le-ta raztopi, nalijemo sok v steklenice in jih zapremo.

Marmelada

Potrebujemo: 1 kg želirnega sladkorja, 1 kg plodov ognjenega trna.

Prilava: Plodove ognjenega trna preberemo, operemo in osušimo. Plodove z roko stisnemo, kuhamo do vrelišča, dodamo želirni sladkor, kuhamo še 10 minut. Ko se marmelada ohladi, je primerna za mazanje.

Vkuhani plodovi ognjenega trna

Potrebujemo: 1 l vode, 2 kg plodov ognjenega trna, 1 kg sladkorja.

Prilava: V vodi raztopimo sladkor. Plodove ognjenega trna operemo in dodamo v vodo s sladkorjem. Med mešanjem zavremo in kuhamo še 20 minut. Kozarce napolnimo z vročo maso in zapremo. Vkuhane plodove ognjenega trna lahko uporabimo kot kompot.

Zmagoviti krumpantoč

Besedilo: Tjaša Fekonja, Ester Evelin Zajec, Patricija Fekonja,
Maja Kocjan, Gabriela Laznik Zalaznik in Nika Fekonja
Fotografiji: Janez Zobarič

Sestavine: krompir, moka, jajca, olje, sol in peteršilj
Potrebščine: nož, kotel (lahko tudi ponev), strgalo, skleda
Čas priprave: po občutku

Rok je raziskoval: Krumpantoč (tudi krumpentoč ali krumpatoč) je stara in nezahtevna "glažarska" jed. Glažar je drug izraz za steklarja.

Tabornice Rodu temnega hrasta Hrastnik smo se odločile predstaviti taborništvo in naš rod na 5. Festivalu zasavske kulinarike Funšterc, ki je 12. septembra potekal na hrastniški tržnici. Taborniki živimo zdravo in v sožitju z naravo, vendar pa radi dobro jemo, zato nam tudi ocvrta hrana ni tuja. Obiskovalcem in strokovni žiriji smo se predstavili s krumpantocem.

Kako pripraviti krumpantoč? Surov krompir naribamo in ožamemo, sicer je masa preredka in je težko oblikovati polpete. Dodamo lahko tudi korenje ali buče. Nato primešamo moko, sol, jajca in sesekljan svež peteršilj. Belo moko lahko mešamo s pirino ali črno moko, ljubiteljem začimb pa priporočamo tudi uporabo materine dušice, bazilike ali majarona. Vse skupaj dobro premešamo in oblikujemo polpete, ki jih na vročem olju popečemo do zlatorumene barve. Na festivalu smo za maso porabili pet kilogramov krompirja, štiri jajca in približno kilogram moke.

Krumpantoč lahko ponudimo kot samostojno jed ali kot prilogo h glavni jedi. Če ga ponudimo samostojno, ga lahko posujemo z naribanim parmezanom in serviramo z rahlo hrenovo omako, majonezo ali paradižnikovim prelivom. Priložimo ga lahko k naravnemu zrezku v omaki, pečenki ali ga ponudimo skupaj z različnimi vrstami solat.

Na festivalu smo krumpantoč cvrle v taborniškem kotlu, obiskovalcem pa smo ga ponudile posutega s parmezanom in priloženo hrenovo omako. Vrsta pred našo stojnico je dokazovala, da so bili naši polpeti obiskovalcem všeč, razglasitev rezultatov in uvrstitev na prvo mesto pa je potrdila, da smo prepričale tudi strokovno žirijo. Preizkusite naš recept in se nam prihodnje leto pridružite na 6. Festivalu zasavske kulinarike Funšterc v Hrastniku!

Zastrupitve

Besedilo in fotografija: Jure Ausec - Bajs

Zastrupitve so smrtno nevarna stanja, ko prizadeti preko zaužitja, kože ali dihalne poti v telo dobi snov, ki je zanj strupena. Strupi so lahko v trdnem, tekočem ali plinastem agregatnem stanju.

Strupi

V naši okolici je mnogo strupov: kemikalije, zdravila, sredstva za škropljenje rastlin, strupene rastline, pa tudi pokvarjena živila. S pravilnim ravnanjem se lahko zastrupitvam povsem izognemo. Najbolj ogroženi so otroci, ki zaradi radovednosti ter pomanjkanja izkušenj zaužijejo strupeno snov, zato je pomembno, da kemikalije shranjujemo na mestih, ki niso splošno dostopna ter da so nevarne snovi v svojih prvotnih embalažah, opremljenih z opozorili. Nikoli ne pretakajmo nevarnih snovi npr. v priročne plastenke pijač, saj lahko tako ponevedoma pride do zastrupitve. Poleg tega ne bomo takoj vedeli, za kakšno zastrupitev gre, in ne bomo pravilno ukrepali. Pri pomoči zastrupljenim moramo najprej pomisliti na lastno varnost - strup lahko z zastrupljenega preide na reševalca (izdihani zrak, kašljanje, fizični kontakt). **Značilni znaki zastrupitve** so slabost, bruhanje, trebušne bolečine, driska, obilnavanje znoja, vrtoglavica, v hudih primerih pa tudi motnje zavesti, dihanja in krvnega obtoka.

Hrana

V primeru zaužitja pokvarjene ali strupene hrane (zlasti plodovi v gozdu, strupene rastline, ki so podobne užitnim, in strupene gobe) je potrebno zanesljivo ugotoviti, s čim se je poškodovanec zastrupil. Čim prej izozovemo bruhanje, saj bomo tako iz prebavil izločili strupeno snov in bo manj strupa prešlo v prebavila. Če pri zastrupljenju opazimo motnje zavesti ali krče, bruhanja ne smemo izzvati. Po posvetu z zdravnikom lahko damo aktivno oglje.

Jedkovine

Pri zaužitju kislin in baz (čistila in podobne kemikalije) bruhanja ne smemo izzvati! To bi povzročilo, da bi jedka snov ponovno potovala po požiralniku do ust in znova povzročila poškodbe. Usta speremo z veliko vode (zastrupljeni grgra in spira ustno votlino, nato vodo izpljune). Obolenemu damo po požirkih piti svežo vodo (1 do 2 dl), pri tem pa ne smemo hiteti. Tako speremo ostanke jedkovine s požiralnika in jo nekoliko razredčimo. Nikoli pa ne dajemo vode pri zaužitju detergentov, ki se penijo, saj lahko s tem povzročimo velike količine pene v prebavilih!

Zastrupljenemu nikoli ne dajemo mleka, kisa, soli, surovih jajc in drugih "zdravil ljudske medicine". S tem lahko stanje zelo poslabšamo. Pomembno je, da **čim prej obiščemo zdravnika** in s seboj prinesemo embalažo nevarne snovi. Tako bo zdravljenje hitro in učinkovito. Tudi če samo sumimo, da gre za zastrupitev, takoj pokličimo zdravnika, ki bo s pomočjo Centra za zastrupitve lahko potrdil ali ovrgel sum zastrupitve in predlagal pravilno ukrepanje.

Voda in jedko čistilo za kuhinje sta si zelo podobna.

Besedilo: Primož Kolman

Ples planetov na jutranjem nebu

Skoraj vsi planeti, ki so vidni s prostim očesom, se bodo oktobra zadrževali na jutranjem nebu. Izjema je le Saturn, ki še vztraja na večernem nebu. Ozrmo se torej proti jutranji zarji. **Venera** je že visoko na nebu in je najsvetlejša na tem delu neba, zato je ne moremo zgrešiti. Venera je notranji planet. Če Venero pogledamo z daljnogledom, se nam pokaže v obliki krajca, saj je k nam obrnjen večji del njene neosvetljene površine.

Malo levo, vzdolž ekliptike, se nahaja **Jupiter**, ki je za razliko od Venere zunanji planet. Čeprav je mnogo dlje od Venere in še na oni strani Sonca, je zelo svetel. Jupitrova osvetljena stran je bolj ali manj vedno obrnjena proti Zemlji in v daljnogledu izgleda kot drobna polna lunica. Venera in Jupiter se bosta v drugi polovici meseca vse bolj približevala en drugemu. Najbližje si bosta 26. oktobra, nato pa bosta zamenjala položaje in se navidezno vse bolj oddaljevala.

Mars se v sredini meseca nahaja v neposredni bližini Jupitra. Tudi Mars je zunanji planet in najbolj je viden vsaki dve leti, ko je na isti strani Sonca kot Zemlja. Letošnje leto pač ni "Marsovo leto", zato ga bo malce težje najti. Pomagajte si z Jupitrom. Mars boste spoznali po njegovi izrazito rdeči barvi.

Če boste imeli srečo, boste nizko nad obzorjem uzrli **Merkur**. Merkur je redko viden nad obzorjem, saj je še bolj notranji planet kot Venera. Lahko ga uzremo le, ko je najbolj navidezno oddaljen od Sonca in še takrat ga nikoli ne bomo videli na popolnoma temnem ozadju. Tudi Merkur je, podobno kot Venera, videti kot majcen krajec.

Če planete navidezno povežemo s črto, dobimo dober približek ekliptike. **Ekliptika** je navidezna pot

Sonca po nebu. Ker vsi planeti krožijo okoli Sonca v skoraj isti ravnini, se tudi planeti vedno nahajajo v bližini ekliptike. Ekliptika poteka skozi zodiakalna ozvezdja. To so ozvezdja, ki jih predstavljajo večinoma živalski znaki - od tod tudi ime 'zodiakalna'.

Prej omenjeni planeti se vsi nahajajo v ozvezdju **Lev**, skozi katerega gre Sonce poleti. Regul je glavna in hkrati najsvetlejša zvezda Leva. Opazujte, kako sveti Regul in ostale zvezde, in jih primerjajte s planeti. Kaj opazite? Planeti za razliko od zvezd ne utripajo, pač pa svetijo mnogo bolj konstantno.

Jutranje nebo okoli 15. oktobra. Opazujte vsakodnevno gibanje Venere in Jupitra, ki se bosta srečala v konjunkciji 26. oktobra. Slika: Primož Kolman

Primerjava velikosti teles Sončnega sistema. Po vrsti: Sonce, Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in mini planet Pluton. Vir: Wikimedia Commons

60 Taborovih naslovníc

Zbral: Matic Pandel

Tokrat smo za vas zbrali naslovnice vseh šestdesetih letnikov revije Tabor. Uživate ob sprehodu skozi čas!

Miha vabi: Če si želite bolj poglobljeno pobrskati po preteklih številkah revije Tabor, lahko najdete letnike od 1994 do 2015 v digitalni obliki na www.taborniki.si/arhiv-revije-tabor. Za starejše letnike se lahko oglasite v pisarni ZTS na Einspielerjevi 6, kjer jih boste našli v taborniški knjižnici.

Od ideje do poštnega nabiralnika

Kako nastane revija Tabor?

Besedilo: Nina Medved

Najljubša revija slovenskih tabornikov praznuje kar LX, oziroma 60. letnik. Skozi leta se je revija večala in debelila, od majhnega A6 formata prek A4 do končnega B5 formata, dobivala je več barvnih strani, prinašala bralcem nove rubrike ... da jo zdaj poznamo v obsegu 48 strani, polnih ročnih ilustracij in fotografij ter aktualnih in koristnih vsebin. Revija nam je tabornikom lahko v marsikaterem pogledu v ponos, saj se ponaša z visoko kvalitetnimi prispevki in dodelano vizualno podobo. Vse to pa kljub temu, da je naše širše uredništvo v svojem jedru ekipa neprofesionalnih, a zagnanih avtorjev, ki mesečno prispevamo reviji obilico časa in truda.

Ker to delo ni preveč drugačno od priprave propagandnih gradiv, taborniških priročnikov ali rodovih zbornikov, upamo, da boste ob branju dobili kakšno idejo za takrat, ko se boste v svojem rodu lotili podobnega tiskanega publicističnega projekta. Proces je daljši in finančno zahtevnejši kot pri pripravi

digitalnih izdaj, vendar verjamemo, da so prednosti kvalitetnejši izbor informacij, poglobljene vsebine, nenazadnje pa tudi dolgotrajen in ličen izdelek, ki je fizično oprijemljiv in ga je moč vzeti s seboj na vsak izlet. A zdaj začnimo — kako nastane Tabor?

Sestanek uredništva. Foto: Bizi

Od avtorja do ožjega uredništva

Prvi član ožjega uredništva, ki si da opraviti z revijo, je glavni in odgovorni urednik. Od januarja to vlogo opravlja **Nina Medved - Mjedved**, ki je nasledila Miho Bejeka. Reviji prispeva svoje strokovno znanje s področja jezika in književnosti ter fotografskega dela in komuniciranja o taborništvu. Njena naloga je koordiniranje sodelavcev revije, da lahko ti korektno in v miru opravijo svoje delo. Vsaka številka se prične z idejo, ki jo urednica v obliki seznama vsebin ali **uredniškega briefinga** pošlje širšemu uredništvu ter s tem pozove avtorje, da pošljejo prispevke. Ob tem rodovi propagandisti prejmete poziv k oddaji prispevkov, neke tri tedne preden bo revija prispela na naše domove. Do roka za oddajo imajo avtorji teden dni časa. Trenutno je v širšem uredništvu 33 tabornikov in tabornic, od tega pripravlja stalne rubrike 16 avtorjev. Avtorji napišejo besedilo in ustvarijo vizualne materiale (fotografije, ilustracije, grafične ponazoritve), eni pripravljajo programske, drugi reportažne ali strokovne vsebine, tako pa urimo različne profile novinarjev. Avtorji poskrbijo, da ima članek naslov, kratek uvod in telo besedila. Splošno pravilo je, da je enostranski prispevek v Taboru dolg 2.500 znakov s presledki (manj kot stran v Wordu), tako lahko dodamo tudi eno sliko. Urednica pregleda prispevke (So primerno dolgi? So informacije predstavljene jasno?) ter doda oznake, ki oblikovalcu sporočijo, na katero stran sodi članek ali kaj naj bo odebeljeno.

Zatem gre članek v lektoriranje. **Zala Šmid** je v lektorski vlogi nasledila Barbaro Bejek. Po poklicu je prevajalka v kombinaciji slovenščina - angleščina - nemščina, veliko tudi lektorira in poučuje tuje jezike. Tako opisuje svoje delo: "Sproti dodajam vejice, brišem

odvečne, kakšen 'njen' popravim v 'svoj', ker so povratni svojilni zaimki pač zelo komplicirano poglavje slovnice, nato dodam opombe za urednico. Te se večino tičejo sloga ali vsebine. S težkim srcem pustim, da se deset prispevkov na številko konča s povedjo: 'Imeli smo se super, komaj čakamo, da drugo leto spet pridemo,' največje dileme pa zahtevajo pogovor v slogu: 'A se tebi bolje sliši sebek ali selfi?'"

Istočasno prične z delom urednik fotografije **Matic Pandel**, ki je nasledil Naceta Kranjca. Matic študira fotografijo, dobro mu tudi služijo izkušnje iz fotografiranja taborniških akcij. Pravi, da najprej naredi ožji izbor fotografij, ki se tematsko najbolj ujemajo z rubrikami. "Vsak mesec nam pošlje fotografije vrsta različnih fotografov in vse želim vključiti v revijo z vsaj eno fotografijo." Največ časa posveti iskanju naslovnice: "Iščem fotografijo, ki je dobra tehnično, izpovedno in sezonsko. Včasih imam na izbiro več takšnih, zgodi se tudi, da med poslanimi ni ustrezne in jo je treba poiskati v arhivu kakšnega fotografa." Njegov najljubši del pa je priprava Zadnje plati, ki je fotografsko najbolj sproščena in komična.

Tukaj je še urednica sklopa Igra, **Petra Grmek**, krajinska arhitektka, pri tabornikih pa starešina rodu, ki se je kot vodnica najbolj posvečala - GG-jem. Tako opisuje svoje delo: "Preletim MČ večšine, razmislim, katere še niso bile (dovolj) predstavljene, in kontaktiram primerne avtorja teksta. Če sem sama ilustratorica in avtorica besedila, besedilni in slikovni del članka nastajata sproti, saj se trudim čim večji del vsebine predstaviti na način, razumljiv MČ-jem - skozi sliko." Pravi pa tudi, da se trudi uporabljati različne tehnike in s tem poskrbi za raznolikost in samoizobraževanje na likovnem področju.

Sestanek uredništva. Foto: Bizi

Oblikovanje in tisk skozi čas

Naš dolgoletni oblikovalec je **Igor Bizjak - Bizi**, arhitekt z doktoratom, zaposlen na Urbanističnem inštitutu, pri tabornikih je bil med drugim načelnik za odnose ZTS z javnostjo. Pravi, da so bili prvi Tabori narejeni s **stavljenjem**. Stavci so postavili vsako vrstico besedila s pomočjo svinčenih črk v lesen okvir (zato rečemo, da "postavljamo strani"). Kmalu je postopek nadomestila **osvetljevalna tehnika**. "Taborova besedila so v grafičnem studio pretipkali na elektronski stavni stroj, ki je besedilo osvetlil na foto papir. Montažerji so to spretno sestavili v končno obliko," pojasnjuje Bizi. Osnova za oblikovanje strani so bili stolpci teksta in rastrirane fotografije, ki se jih je lepilo na liste z mrežo. Ko je bila stran končana, se jo je z repro kamero preslikalo na film. Ta je bil osnova za izdelavo tiskarske plošče.

V devetdesetih je z razvojem računalnikov prišlo do male revolucije: pred grafičnimi operacijskimi sistemi so se uporabljali grafični programi, ki niso bili zelo drugačni od današnjih (PageMaker, InDesign, QuarkExpress, Photoshop). A večina tipografij ni imela šumnikov. Namesto dragega filma smo Tabor pripravljali na pavs papir, kasneje pa na folijo. Tako smo poceni prišli do štiribarvnega tiska. Danes se Tabor osvetljuje direktno na tiskarsko ploščo.

Tiskar z dozimetrom stalno preverja kvaliteto in zadostnost barv na tiskovini. Foto: Arhiv revije Tabor

Kako danes izdelamo Tabor?

Bizi, odgovoren za marsikatero Taborovo **grafično preobrazbo**, pravi, da tako revija "ostaja zanimiva in privlačna za nove generacije in nove vsebine." Izbere se tipografije, ki tvorijo strukturo slogov za naslove, podnaslove, osnovno besedilo. "Pri tem je treba paziti, da ni preveč različnih tipografij, saj je zaradi tega lahko besedilo težko berljivo. Pri Taboru pa so bile barve rutic glavno vodilo za oblikovanje barvne lestvice," pojasni Bizi.

A preidimo na današnje ustvarjanje revije: ko imamo urejene vse materiale, jih posredujemo na strežnik, od koder jih sname oblikovalec. Ker je vsaka stran

"Revijalka" zlaga septembrski Tabor v zvezek in ga spenja z žico.
Foto: Arhiv revije Tabor

drugačna, oblikovalcu pridejo prav izkušnje in občutek za obliko: "V kratko besedilo je zmeraj mogoče dodati sliko, če pa je besedila preveč, za grafične elemente ni prostora in stran postane suhoparna."

Oblikovane strani nato v več krogih pregledajo člani ožjega uredništva: preverijo vsako sličico, ločilo in sporočijo urednici popravke, da bi bil izdelek na koncu brezhiben. Nato posreduje oblikovalec končno datoteko za tisk v visoki ločljivosti **Franetu Mereli**, ki še zmeraj bdi nad našo revijo in jo tik pred oddajo v tiskarno tudi sam pregleda. Od roka za oddajo do tega, da v nedeljo zvečer zaključimo novo številko Tabora, torej mine zelo živahen teden in pol.

Tabor zapušča "revijalko" obrezan na format B5.
Foto: Arhiv revije Tabor

V **tiskarni** začnejo z delom v ponedeljek: naredijo postavitev strani na **tiskarske pole** in skupaj s Franetom opravijo zadnjo korekturo postavitve (kaj popravijo, dodajo npr. naklado, ki se izračuna na dan oddaje Tabora v tiskarno). Nato se pripravi tiskarske plošče, za eno številko potrebujemo 16 plošč, na vsaki je 16 strani revije. V tiskarski stroj se hkrati vpne 8 plošč: za vsako stran pole 4 različne plošče (za črno, rumeno, modro in rdečo barvo) in prav toliko za drugo stran pole. Takšne plošče, ki že čakajo na prost tiskarski stroj, vidite na naslovni fotografiji prispevka. Tabor naredimo v dveh prehodih na tiskarskem stroju, ki je težak okrog 70.000 kg. Nato gre tiskovina h **knjigovezu**, ki pole prereže na pol in vsako posebej zgiba. Tako imenovana "revijalka" pa revijo sestavi, spne in obreže.

Izvide nato prepeljejo v **poštni ekspedit** v Ljubljani: tam vzporedno s tiskom na osnovi naših aktualnih podatkov uredijo **adremo**, naslovnike, ki jih natisnejo na izvide. Revije razvrstijo po poštah in tako Tabor prispe v naše nabiralnike naslednji dan, drugi petek v mesecu. Od ideje do izvedbe torej minejo trije tedni.

Ob izidu

Z delom nadaljuje naša prva spletna urednica, **Jerca Trček**, ki je gimnazijka in v svojem rodu MČ načelnica ter neuradna pomočnica načelnika rodu. "Ko prispe revija, v njej z listki označim stvari, ki se mi zdijo zanimive za izpostaviti. Objave za Facebook časovno razporedim čez cel mesec." Pravi, da je včasih postavljena pred dilemo, kaj je namen in kdo je ciljna publika objave. "Na Facebooku ni MČ-jev, zato je tak članek treba promovirati tako, da je zanimiv MČ vodnikom."

Poleg tega čaka nekaj dela tudi odgovorno urednico: na dva ali tri mesece pomaga izvesti izplačila povračil stroškov, ki jih mesečno namenja avtorjem, tako da skupni letni znesek ne preseže sredstev, dodeljenih z letnim finančnim načrtom, ki ga sprejme skupščina ZTS. Poskrbi tudi za prijavo na razpise in druge projekte v zvezi z revijo. Ob tem sodeluje s strokovno službo ZTS: z **Matejo Justin - Sovico** glede povračil stroškov, z **Ivom Štajdoharjem** v zvezi z razpisi in avtorskimi pogodbami, z **Maticem Stergarjem** pri najzahtevnejših vprašanjih, s **Tadejem Pugljem - Pujjem** pri programskih prispevkih, do nedavnega tudi z **Radovanom Krajškom - Vanetom**, med drugim zadolženim za revijo Tabor. Strokovni sodelavci poleg tega nudijo vsebinsko pomoč pri zahtevnejših prispevkih. Tesno sodelujemo z **izvršnim odborom ZTS** in o naših dejavnostih poročamo načelnici Komisije za odnose z javnostmi, **Živi Novljan**.

Skratka, revija Tabor je velik projekt, ki ga soustvarjamo vsi taborniki, tudi rodovi, ki nam mesečno pošiljate prispevke in fotografije. In je tisto, kar nas povezuje vsak mesec: že več kot šestdeset let je naše okno v svet taborništvu. Vse najboljše, Tabor!

Ob nakladi 6.700 izvodov septembrske številke je nakladalec v poštnem ekspeditu obvezen!
Foto: Arhiv revije Tabor

Bohinjski CŠOD v gosteh pri tabornikih

Besedilo: Tea Derguti

Foto: Osebni arhiv Alenke Kovšca

Alenka Kovšca je direktorica Centra šolskih in občolskih dejavnosti, kateremu je ZTS v najem oddala Gozdno šolo v Bohinju. Zagotovo gre za dobro priložnost, da šola začasno uporablja nekdo, ki bo lepo skrbel zanjo, mi pa jo v poletni sezoni lahko obdržimo za izvajanje tečajev, taborjenj in drugih aktivnosti. Z Alenko sva govorili tudi o vzporednicah med našimi dejavnostmi, o skupnih vrednotah in porajajočem prijateljstvu med organizacijama.

Kako to, da ste se odločili najeti nadomestne prostore v Bohinju?

Po dolgoletnem zbiranju sredstev (prve ideje o obnovitvi CŠOD Bohinj segajo v leto 2000) smo prišli do odločitve, da bomo pričeli z obnovo našega centra v Bohinju. Začeli smo iskati nadomestno lokacijo, zelo smo si želeli z našo dejavnostjo zapolniti katerega od praznih objektov v bližini. Tri leta smo se poskušali dogovoriti z različnimi domovi in podjetji, zdaj, ko je najbolj nujno (dom je namreč res že v slabem stanju), pa smo ugotovili, da so tu taborniki, naše sosede. Gozdna šola ima sicer malo manjše kapacitete (mi smo gostili od 60-100 otrok naenkrat), vendar smo

bili nad objektom navdušeni. Nisem si predstavljala, da je to tako krasen objekt in tako uporaben za nas. **Kakšni so pogoji uporabe?**

Dogovor smo sklenili za eno leto, tudi podaljšali ga bomo, če bo potrebno. Dogovorili smo se za najemnino 3000 EUR/mesec in da poleti prostor prepustimo Zvezi. Pogoji so lepi. Tudi glede na našo dejavnost nam je vse ustrezalo, tako da bomo malo stisnili zobe in razporedili naše zaposlene po bližnjih kapacitetah. Tudi odnos se nam zdi zelo korekten, počutimo se dobrodošle in res ste nam dali ne samo eno, ampak obe roki in verjamem, da bomo na podlagi tega tudi kasneje izpeljali kakšno sodelovanje.

Potegneva lahko kar nekaj vzporednic med dejavnostjo tabornikov in CŠOD.

V šoli v naravi izpolnjujemo trajnostne vrednote, to poteka v naravnem okolju, otroci so dejavni, čim več prakticirajo, tako da je šola v naravi čim manj podobna klasični šoli. Veste, starši najbolj podpirajo tiste elemente, ki zadevajo socializacijo, druženje. Želijo si, da bi se otroci čim več družili med sabo.

Pri nas je zaposlenih kar nekaj (bivših) tabornikov. Družijo nas iste vrednote. Pri zaposlovanju smo pozorni na taborniške izkušnje, to so ljudje, ki so dobri organizatorji, znajo poprijeti za vsako delo, predvsem pa imajo pozitivne vrednote. Pri taborništvu bi poudarila tudi učenje samostojnosti, dober odnos do narave, drug do drugega in skupnosti.

Zdi se mi, da se bomo glede vodenja Gozdne šole lahko veliko naučili od vas.

Naša uspešnost je pogojena tudi s tem, da imamo profesionalno osebje. V Sloveniji je 25 organizacijskih enot CŠOD, ki delajo celo leto, zaposlenih je 260 ljudi. Od učiteljev, ki izvajajo in oblikujejo programe, do vodij, upravnikov, čistilk in kuharjev. Če želimo pozitivno poslovati, moramo ves čas razvijati svojo dejavnost in vsebinsko ponudbo. Tako dobri moramo biti, da se učitelji odločijo preživeti en teden z nami in z učenci, kar je danes velika odgovornost. Letos se prvič pozna krizna situacija, ne toliko po številu prijav kot tem, da se šole v naravi skrajšujejo.

Če želimo pozitivno poslovati, moramo ves čas razvijati svojo dejavnost in vsebinsko ponudbo.

Nenehno opravljamo evalvacije med uporabniki in imamo zelo visoke ocene. Programsko se primerjamo z drugimi državami. Učitelje pošiljamo na izmenjave, na izobraževanja, da spoznamo njihove prednosti in slabosti. Vključeni smo v mrežo Outdoor education EOE, v kateri so tudi Anglija, Nemčija, Islandija, Finska. Edini na svetu imamo šolo v naravi organizirano kot javni program, ki ga financira država. Druge si vsi starši tega ne morejo privoščiti.

Šole lahko izberejo center glede na okolje, lahko tudi glede na program. Prepletajo se športne, naravoslovne, družboslovne in socializacijske aktivnosti. Trenutno razvijamo npr. program Earthkeepers (Varuhi Zemlje) v Rakovem Škocjanu. V zadnjem času razvijamo identiteto domov, tako da si med sabo niso tako podobni. V Bohinju je poudarek na vodi, pohodništvu in smučanju. Doma v Bohinju ni bilo nikoli težavno zapolniti, ne poleti ne pozimi. Po njegovi prenovi se nameravamo usmeriti v vodni turizem, veliko gostimo društva, ki se ukvarjajo z vodnimi športi, tako da bomo v domu namenili prostor apartmajem za vrhunske športnike. V Ankaranu pa nameravamo urediti ogromno območje borovega gozdička za oddajo taborniškemu društvu.

Kako se je vse skupaj začelo?

CŠOD se je začel s par domovi, kot dobra ideja zanesenjakov, da bi nekdanje vojaške karavle postale prostor za preživljanje delčka šolskega kurikulumu v naravi. Dobili so podporo politike in postali sprva domovi za srednje šole, potem tudi za osnovne. Najprej je bil poudarek na učenju veščin, tudi taborniških, plezanju, lokostrelstvu. Takrat se je veliko tabornikov priključilo v vlogi inštruktorjev. Vse skupaj je začelo dobivati podobo vzgojno-izobraževalnega procesa, pri katerem je otrok lahko pridobil več kot zgolj veščine. Iz tega je po 23 letih nastal uspešen zavod. Naše delo ni vedno lahko, je pa lepo. Obiskalo nas je že 1.800.000 Slovencev.

Ugotovili sva, da imamo taborniki in centri za (ob)šolske dejavnosti enako poslanstvo in ciljno skupino, vendar smo si namesto konkuriranja raje izbrali sodelovanje. Pravite, da je precej veliko možnosti in priložnosti zanj.

Nekaj primerov: Vaši inštruktorji bi nam lahko pomagali pri izvedbi aktivnih počitnic, naše kapacitete in okolica so vam povsod na voljo, tudi za ceno bi se lahko dogovarjali. Pa pomoč pri zagotavljanju tehničnega osebja (kuharice, vzdrževalci), vaša predavanja našim učiteljem in obratno, odkrivanje novih poti in priložnost za širjenje vsebin, delavnice za učence in taborniške veščine, skupna ureditev Ankarana, pomoč pri informacijah za zaposlovanje dobrih kadrov.

Oddaja Gozdne šole v času taborniške 'nizke sezone'

Center šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) Bohinj z jesenjo 2015 prične s prenovo svojega doma, zaradi česar so iskali nadomestno lokacijo. Glede na našo finančno situacijo, zaradi potrebe po temeljiti analizi in prestrukturiranju koncepta poslovanja Gozdne šole, tradicionalno dobrih odnosov med taborniki in CŠOD ter potencialnega dviga ugleda tabornikov v bohinjski lokalni skupnosti smo ponudili svojo pomoč. Gozdno šolo bomo CŠOD Bohinj oddali v najem za obdobje **od 21. 9. 2015 do 31. 12. 2016, z izjemo obdobja med 1. 7. in 31. 8. 2016**, ko objekt za dva meseca preide v naše upravljanje. Gre za enkratno prakso. Zaradi oddaje GŠ ne bo odslovljena nobena skupina, ki je že rezervirala termin za prihodnjo sezono. Prav tako bomo taborniki še vedno lahko GŠ uporabljali med vikendi in v času počitnic, s čimer sovпада večina terminov, ki smo jih v preteklih letih zavzemali. Cena najema ostaja na približno enaki ravni, rezervacije terminov pa bodo za ta čas potekale preko sistema CŠOD.

Oddaja GŠ je v tem času za nas izrazito ugodna, saj smo v letošnjem letu za omenjene termine iztržili le okoli 11 % celotnega letnega zaslužka (v izračun ni vštet prostor v Laškem Rovtu), to pa pomeni, da hiše ne oddajamo za čas, ko sami iztržimo 90 % terminov. CŠOD Bohinj nam bo plačeval fiksno mesečno najemnino v višini 3.000 EUR in stroške uporabe hiše, kar bo skupaj prineslo okoli 60.000 EUR dohodka, ki ga sicer ne bi iztržili. IO ZTS je sprejel sklep, da se polovica prihodkov od najemnine nameni za investicije v GŠ.

CŠOD bo za čas najema v GŠ pripeljal tudi svojega oskrbnika, kuharje in pedagoške delavce. Za 13 mesecev bomo našo hišo oddali v skrbne roke, kar nam bo prineslo tudi kar nekaj finančnega dohodka, ta čas pa se bomo osredotočili na analizo preteklega poslovanja in iskanja novih rešitev in konceptov.

V času oddaje se za rezervacijo terminov obrnite na CŠOD Bohinj: www.csod.si/dom/bohinj.

Foto: Miha Maček - Muc

Taborniški informator za vse!

Za vse, ki želijo biti redno obveščeni o taborniškem dogajanju v Sloveniji in izven nje, je zdaj na voljo možnost prijave na Taborniški informator, ki ga dvakrat mesečno prejimate po elektronski pošti. Prijavni obrazec se nahaja na Stencasu.

Odhod strokovnega sodelavca

Z oktobrom bo zasedba strokovne službe ZTS nekoliko manjša. Zaradi reorganizacije SS ZTS in modela upravljanja GŠ se začasno poslavljamo od strokovnega sodelavca za investicije, delo GŠ, Zadruga ZTS in Revija Tabor, Radovana Krajška. Na tem mestu se mu zahvaljujemo za njegovo delo in doprinos k razvoju organizacije. Glede na novo organizacijo dela in koncepte pa bo prihodnje leto odprta nova zaposlitev na teh področjih, v kolikor bo to dovoljevala finančna situacija.

Slovensko taborništvo je na pravi poti

Besedilo: Jernej Stritih, fotografija: Matic Pandel

Leto dni mineva od sklica izredne skupščine ZTS, ki je bila namenjena ureditvi finančnega položaja Zveze tabornikov Slovenije po izgubi, ki je nastala z organizacijo lanske Svetovne skavtske konference in Foruma mladih.

Izredna skupščina v novembru in redna volilna skupščina v marcu sta poskrbeli za dinamično dogajanje znotraj organizacije, razgalili vrsto težav v finančnem poslovanju in medsebojnem komuniciranju, pa tudi močno voljo celotnega taborništva, da probleme rešimo.

Prvi rezultat tega dogajanja je, da mi kot starešini letos ni treba sklicevati nove izredne skupščine. Novi izvršni odbor, nadzorni odbor in tajnik so v sodelovanju s strokovno službo že izpolnili ključne cilje glede finančne konsolidacije ZTS, kar so predstavili na posvetu načelnikov ob taborniški akademiji. Nadzor nad finančnim poslovanjem je poostren, zagotovljeni so dodatni viri financiranja, zmanjšano je število zaposlenih v pisarni in Gozdna šola je čez zimo oddana ČŠOD Bohinj kot nadomestni prostor v času prenove njihove zgradbe. Dodatno posojilo, ki ga je odobrila skupščina in je bilo dogovorjeno s Taborniško fundacijo, se je za sedaj izkazalo za nepotrebno. Kaže, da bomo leto 2015 zaključili pozitivno in brez težav odplačali obveznosti glede posojila WOSM.

Dejstvo, da smo uspeli urediti finančne probleme, dokazuje kakovost delovanja taborniške organizacije, kar smo dokazali že prej z organizacijo Svetovne skavtske konference in načinom, kako smo jo izvedli. V Sloveniji odmeva tudi akcija Obnovimo slovenske

gozdove, ki smo jo po lanskem žledolomu izvedli z Zavodom za gozdove. Dobro smo se odzvali tudi na prihod beguncev v Slovenijo. Vse več mladih se želi vpisati k tabornikom, o statusu taborništva v družbi pa priča vrsta priznanj, ki jih je v zadnjem letu prejela organizacija in posamezni prostovoljci.

Masovni prihod beguncev v Evropo, nadaljevanje oboroženih konfliktov in drugi dogodki v zadnjem času kažejo, da se svet ne more preprosto vrniti v čas pred letom 2008 in da države in korporacije ne zmorejo povsem uresničiti želje ljudi po boljšem življenju. Vzgoja samostojnih, odgovornih, solidarnih in angažiranih posameznikov postaja ključna za prihodnost človeštva in naša odgovornost je, da čim več mladim omogočimo izkušnjo taborništva. Na še večji teži pa pridobivata vzgoja in zavzemanje za mir, ki tudi v Evropi ni več nekaj samoumevnega.

Pred nami so torej zanimivi časi, polni izzivov na področju izvajanja programa za mlade, vzgoje in motiviranja kadrov - prostovoljcev, vodenja in zagotavljanja denarnih sredstev za širitev organizacije, delovanja v širši družbi in mednarodnega sodelovanja. Glede na izkušnje zadnjih let sem prepričan, da bomo tem izzivom tudi kos.

2.300 kilometrov v 28 urah

Besedilo in fotografija: Eva Bolha

Septembra je potekalo 3. srečanje držav članic WOSM jugovzhodne Evrope (SEE skupine). Zbrali smo se ob Ohridskem jezeru, kjer stoji taborniški center makedonskih tabornikov. Prisotnih je bilo osem od desetih držav članic.

ZTS smo zastopali: Eva Bolha, Domen Uršič in Aljoša Rebolj. Od tretje ure zjutraj pa vse do šestih zvečer je trajala vožnja do tja. Kljub valu beguncev, ki je ravno prečkal meje Hrvaške in Slovenije, nismo imeli težav na mejnih prehodih. Manjšo težavo je predstavljala le zaprta obvoznica v Skopju. Makedonci niso naklonjeni usmerjevalnim tablam, zato smo po kakšni uri panoramske vožnje le ugotovili, kaj se dogaja: na avtocesti so snemali francoski film, ki je po zagotovitvi varnostnika vreden 10 milijonov evrov. Tako smo v Ohrid prispeli z rahlo zamudo.

Vikend je bil pester in zelo produktiven. Razpravljali smo o delovanju naših organizacij, o programu evropske regije in o tem, kaj si naša skupina želi od regije v prihodnosti. Okrepili smo vezi z drugimi državami in izmenjali ideje. Za sprostitev smo si ogledali mesto Ohrid in se z ladjico odpravili na drugo stran jezera. Pot domov pa ni bila niti pol tako zanimiva kot pot v Makedonijo.

Izkupiček srečanja:

- **Sprejem Izraela v skupino SEE:** O tem se je govorilo že od zadnje konference, zato je bil zdaj čas, da podamo odločitev. Makedonci so kot organizatorji povabili predstavnike Izraela, da bi se predstavili. S tem se ni strinjala turška delegacija, ki je teden pred dogodkom

odpovedala svojo prisotnost. To je vodilo do burne razprave, ali lahko podamo odločitev, glede na to, da Turčija in Romunija nista prisotni. Na koncu smo zapisali sklep, da prisotne države podpiramo sprejem Izraela v SEE skupino. Turčija in Romunija imata na voljo mesec časa, da izrazita svoje mnenje. V kolikor ga ne podata, pomeni, da se z odločitvijo strinjata.

- Projekti 2016: Države bomo skupaj na razpis Erasmus+ prijavile projekt **SEE EduScout**, v okviru katerega bodo lahko PP-ji, RR-i in grče pridobili nova znanja. Drugi projekt bo **mednarodni ALT**. Ker se večina držav sooča s pomanjkanjem trenerjev, v Sloveniji pa imamo dobro trenersko podlago in veliko izkušenj, smo prevzeli pobudo za organizacijo.

- Chip (članica Evropskega skavtskega komiteja) nam je predstavila **triletni evropski regijski program**. Ker se ta kmalu izteče, smo razpravljali o tem, kaj skupina SEE potrebuje v naslednjem letu in kako lahko pomagamo pri čim boljši izpeljavi programa.

- Predstavniki **Glasnikov miru** (Messengers of Peace - MoP) je predstavil delovanje te fundacije. Nekatere države SEE so predstavile svoje uspešne projekte v okviru MoP.

- Vsako leto določimo naslednjo lokacijo srečanja SEE skupine in tako bo **srečanje leta 2017 v Sloveniji**. Organizirala ga bo Komisija za mednarodno dejavnost.

Taborniki smo dejavni v skupnosti

Program Pridruži se - Join In Jamboree

Besedilo: Puggy

Skupnost je socialna skupina ljudi, ki si delijo okolje, običajno z istimi interesi. Lahko je to družina, skupnost učencev v razredu, delovna, lokalna, slovenska skupnost. Ali taborniški vod! Pomembno je izražanje pogledov na razvoj, usklajevanje mnenj in vključenost vseh članov skupnosti.

Taborniki ustvarjamo boljši svet z vplivom na vsakdanje življenje v lokalnem okolju. Ta vpliv se lahko oblikuje v poljubno dejavnost, ki je zanimiva za vse člane voda (**interes**) in je prilagojena zmožnostim vseh članov (**delitev vlog znotraj dejavnosti**) ter možnostim, ki jih okolje ponuja za izvedbo (**izvedljivost in podpora**). Mlajši člani lahko opazujejo življenje v skupnosti in razmišljajo, kaj je pomembno zanje (npr. urejena igrišča, prostor za druženje z vrstniki, upoštevanje njihovih mnenj in želja). Starejši pa imajo lahko že neposreden vpliv na okolje, npr. postavljanje klopi, sajenje dreves, urejanje učnih poti, zbiranje oblačil ali igrač. Lahko sodelujejo z javnimi službami (gasilci, policija, reševalci) in drugimi sorodnimi organizacijami (planinci, jamarji).

Vir: Wikimedia Commons

Zakladi skupnosti

V vodu si zadajte nalogo, da naštejete t. i. zaklade vaše skupnosti. Lahko so to posebni posamezniki ali skupine, naravne in kulturne znamenitosti, prometne povezave, tradicionalne obrti ... Seznam naj bo pester, urejate ga lahko dalj časa. Pri raziskovanju se lahko odločite samo za enega od naštetih vidikov, recimo, kaj je pomembno za določeno ciljno skupino (npr. za mlade, invalide, turiste ...). Kako boste to predstavili - z razstavo fotografij, projekcijo filma, lovom za zakladom ...? Izkoristite potenciale članov voda in izmenjajte mnenja z udeleženci predstavitve.

Prostorski načrt v vaših rokah

Za maketo prostorskega načrta potrebujete zemljevide in fotografije kraja, kjer živite. Naštejte spremembe, ki so se zgodile v času vašega življenja (nove ceste, prenova pošte, pločniki za invalide ipd.). Kako se je kvaliteta življenja izboljšala in za koga? Pozanimajte se, kakšni so aktualni načrti in kdo je sodeloval pri odločanju. Sedaj ustvarite vizijo vašega razvoja in pripravite maketo, kot to počnejo urbanisti.

Potrebujete: karton za podlago, raznoliko kartonasto embalažo, tube, vrvico, zamaške, barvni papir, lepilo, barvo in čopiče. K izdelavi lahko povabite druge ciljne skupine in rezultat nato predstavite prebivalcem skupnosti, županu in občinskim svetnikom ter tako vplivate na lokalni razvoj.

Nejc glasuje za prihodnost: Na strani vote.myworld2015.org/scouts izberi 6 razvojnih ciljev, za katere meniš, da so najpomembnejši za tvoj prihodnost. Poglej si, kdo na svetu je izbral enake cilje!

Drugačne navade, a namen taborništva je enak

Besedilo: udeleženci izmenjave, fotografija: Eponine Sels

Minilo je dobro leto, odkar smo se s skavti iz Belgije spoznali v Črni Gori. Ker smo hoteli izkusiti njihov način taborništva, oni pa našega, smo se odločili, da letošnje poletje namenimo odkrivanju dobrih taborniških praks.

MOVIT

 Erasmus+

Julij je štiriindvajset tabornikov iz Rodu Lilijski grič Pesje in skavtske enote sv. Ana Auderghem iz Bruslja preživelo v 4 državah in 16 mestih. Prvi teden smo belgijske skavte gostili v Sloveniji. V osmih dneh smo spali kar na treh tabornih prostorih (na Lilijskem griču, v Ribnem pri Bledu ter v Bohinju v Gozdni šoli). Spoznavali smo slovensko kulinariko, se vozili s kajaki po Bohinjskem jezeru, supali na Velenjskem jezeru, hodili 17 ur po Triglavskem narodnem parku, plesali Rim šim šim, pripravili predstavo na Prešernovem trgu v Ljubljani. Ko smo Belgijce vprašali, kaj jim je bilo najbolj všeč, so izpostavili izdelovanje vodovih zastavic, večerni zbor na taborjenju ter gore. V Belgiji je namreč najvišji hribeček Signal de Botrange, ki meri le 694 metrov.

Nato smo si na poti v Belgijo ogledali Benetke, ki nas niso prevzele zaradi obilice turistov. Povsem drugačna slika je bila v Bruslju, saj nismo pričakovali, da sta Bruselj in Belgija tako lepa. Imeli smo super vodiče, ki so nam predstavili stvari, ki jih v turističnem vodiču ni. Spoznavali smo tudi njihovo taborniško prakso: srečujejo se ob nedeljah in skupaj preživijo po 10 ur in več. Belgijsko taborniško združenje Les Scouts izdaja vrhunske taborniške pripomočke. Naučili

so nas veliko novih iger, pesem za lahko noč, nove orientacijske naloge ter taborniški pozdrav. Najbolj pa nam bo v spominu ostalo postavljanje tabora "iz nule". Sami smo skopali luknje za stranišča, zgradili pionirske objekte ter postavljali dvometrske palice za dvignjeno ležišče, na katerem so potem otroci spali. Polni žuljev smo po dveh dneh trdega dela zapustili tabor, ki so ga ostali belgijski taborniki v naslednjih treh dneh dokončali. Na našem tabornem prostoru bomo poskusili postaviti enako ležišče, vendar ga po končani uporabi ne bomo podrli, kot je pri njih navada. Izmenjavo smo končali z obiskom Pariza, kamor smo se pripeljali s hitrim vlakom iz Bruslja s hitrostjo 350 km/h.

Optimizem in dobra volja sta bila zaščitni znak naše izmenjave, tudi ko smo že peti dan zapored za kosilo dobili sendviče, kar je v Belgiji povsem normalno. Nepozabno izkušnjo nam je omogočila mednarodna izmenjava Erasmus+. Glavna ugotovitev pa je, da ne glede na to, kako različne navade imamo v obeh državah, nas povezuje enak namen. Pridobivati novo znanje in izkušnje, spoznavati in spoštovati naravo ter pomagati mladim pri izoblikovanju osebnosti.

Severni kurirji na obisku na Nizozemskem

Besedilo: Živa Krajnc

Bilo je tople poletne noči, okoli treh ponoči sredi julija, ko smo se iz Slovenj Gradca odpravile članice Rodu Severni kurir. V tišini smo se poslovile od staršev in zlezele v kombi. Šele ko smo prispele na letališče, nas je "zadelo". Gremo na Nizozemsko! Takrat so se nam čez obraze razlezli široki nasmehi in telesa so se začela tresti od navdušenja. Tako se je začela naša mala odprava v deželo tulipanov, dogodivščinam, ki nam

tekmovalnosti. Ravno nasprotno. Zgolj sprehod čez tabor je bil dovolj, da si dobil ducat petic in objemov.

Razdelitev pa nam ni preprečila, da se ne bi kmalu povezali z ostalimi slovenskimi taborniki in katoliškimi skavti, ki so bili nastanjeni v drugih podtaborih. Štiriindvajset nas je bilo vseh skupaj, v vrstah Mušic nas je bilo osem, poleg tega so bile štiri pripadnice Rodu Sivega volka Ljubljana, dvanaest pa je bilo še

Foto: Prijazni tabornik

bodo še dolgo vabile nasmeške na ustnice, naproti.

V senci svetovnega jamboreja na Japonskem je blizu slikovitega "Amsterdama v malem" (torej Haarlema) že dvanaestič potekal Haarlem Jamborette, mednarodni tabor za skavte, stare od enajst pa vse tja do osemnajst let, ki ga prirejajo vsake štiri leta. Seveda ni treba poudarjati, da je bila udeležba ogromna. Skoraj štiri tisoč nas je preživelo skupaj dva nepozabna tedna zabave, smeha in tudi dežja.

Udeležence so razdelili v štiri podtabore, ki so jih imenovali po barvah. Mušice smo pristale v rumenem (najboljšem!) taboru Yellowlands, ostali podtabori pa so bili zeleni Green Village, oranžni Dunes of Orange ter rdeči Redington Harbour. Ti podtabori so med seboj tekmovali v zbiranju žetonov ali DQ-jev, ki smo si jih prislužili z aktivnim sodelovanjem pri dejavnostih. Pa vendar to ni povzročilo nikakršne

katoliških skavtov iz Ljubljane. Organizirali smo tudi vseslovenski piknik, kjer smo se spoznavali in družili.

Tako mi kot ljubljanski katoliški skavti smo po Jamborette (naš vod tudi že dan pred samim dogodkom) obiskali Amsterdam, kjer smo se sprehajali med kanali in nagnjenimi hišami, si ogledovali znamenitosti in obiskali razne muzeje. Tako smo se še boljše spoznali z nizozemsko kulturo in prijaznostjo ter odprtostjo tamkajšnjih ljudi. V nas se je še dodatno razvnelo navdušenje nad duhom Nizozemske.

Ko pa se je na zaključni ceremoniji nad glave dvignila slovenska zastava v rokah Yorkshirca, ki se je malce preveč zagrel za našo majhno državico, smo vedeli - ne glede na državo, vero ali raso, smo vsi bili eno. Bili smo skavti, povezani s skupno ljubeznijo do našega gibanja.

Taborniki priskočili na pomoč beguncem

Besedilo in infografika: Mojca Galun

Taborniški prostovoljci smo vključeni v Sistem zaščite in reševanja RS s svojimi enotami ZTS PZP (enote za postavljanje zasilnih prebivališč). Vse so od četrтка, 17. septembra, naprej vztrajale v pripravljenosti, da priskočijo na pomoč na lokacijah, kjer bi se pojavila potreba.

Nastanitveni center v Brežicah. Foto: Žvižg

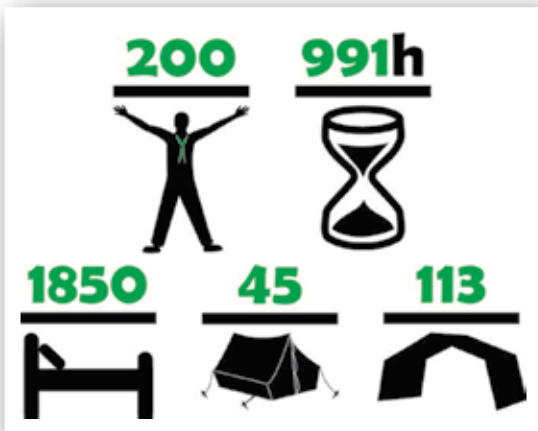
Prva je na teren odšla enota Mestne zveze tabornikov Ljubljana, ki jo je v četrtek na pomoč poklical ljubljanski Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo. Tako se je pri stari šoli v Polju v eni uri zbralo kar 14 tabornikov, ki so v treh urah pripravili vse potrebno za nastanitev beguncem. Ponovno so jih aktivirali v petek popoldne, ko se je zbralo že 25 tabornikov, ki so šest ur pripravljali nastanitvene prostore v samskem domu in v športnem centru na Kodeljevem. Delo so nadaljevali v soboto, ko so po začasnih bivališčih razporedili več kot 900 ležišč.

V noči s četrтка na petek se je v akcijo vključila postojnska enota PZP, ki je klic prejela ob 2.20. Ob treh zjutraj so se že zbrali štirje člani in v centru za tujce skupaj s poveljnikom in namestnikom občinske civilne zaščite ter direktorjem Urada RS za zaščito in reševanje Postojna postavili 100 zložljivih ležišč. Pripadnik te enote je svoje sodelovanje v nočni akciji utemeljil z besedami, da je srečen, dokler lahko pomaga drugim in ne obratno. Še isti dan so se ponovno zbrali ob 16. uri: 10 članom ekipe so se pridružili trije dodatni prostovoljci in skupaj so postavili 7 štabnih šotorov

(skupno 28 členov), v katerih so pripravili prostore za spanje s posteljami in jedilnico za razdeljevanje hrane.

Pripadniki ljubljanske enote prihajajo iz različnih koncev Slovenije, zato so bili zaradi zamudne logistike na dolžnosti po 8-12 ur. K daljši angažiranosti ljubljanske enote je prispevalo tudi to, da so bili najprej napoteni v hotel Črni les pri Lenartu, nato pa premeščeni v Gornjo Radgono. Kljub dolgi vožnji in premeščanju so poročali o kar se da pozitivnih vtisih. Še posebej so bili navdušeni nad vojaki, ki so ostali še uro po opravljenih uradnih zadolžitvah in so jim pomagali pri raztovarjanju tovornjaka in postavljanju postelj, zaradi česar je bilo delo opravljeno že v uri in pol sicer intenzivnega naprezanja.

Petim članom vzhodnoštajerske enote se je ob 15.00 v Pekrah pridružilo še 7 mariborskih tabornikov. Po dveh urah čakanja so dočakali podpis dovoljenja za uporabo šole na Tezmem. Kot se za tabornike spodobi, so bili takoj za akcijo in v naslednjih dveh urah postavili 100 zložljivih postelj ter uredili jedilnico. Nato se je del skupine lotil raztovarjanja tovornjakov v Pekrah. Ob vrnitvi so se že veselili skorajšnjega zaključka, a so jih poslali še v Črni les, kamor so po odhodu ljubljanske enote uspeli pripeljati opremo. Tam so jih že nestrpnost čakali gasilci: 150 ležišč je bilo postavljenih,

Postavljanje šotorov v Brežicah. Foto: Žvižg

kot bi mignil. Tako so do 23.00 lahko dodobra utrujeni odšli na zaslužen počitek. V soboto je delo nadaljeval zgolj en prostovoljec, ki je svoje znanje posodil ekipi za vzpostavitev odprtega brezžičnega omrežja v Šentilju. Do nedelje jim je omrežje uspelo vzpostaviti, takrat pa je bil tudi preostali del ekipe ponovno vpoklican na Tezno, kjer so pomagali preobleči vzglavnike.

Dolenjska enota je bila aktivna v Brežicah. Začela je v petek s štirimi taborniki, ki so urejali prenočišča v šotorih, postavili talne obloge in poskrbeli za varovanje šotorišča. V soboto sta jih zamenjali gorenjska in podravska enota PZP, 2 člana zasavske enote ter nekaj ostalih. Trinajsterica je dopoldne pomagala pri sortiranju ter razdeljevanju hrane in oblačil, popoldne pa so le dočakali dovoljenje za postavitve 20 šotorov s posteljami in talnimi oblogami. Zelo so pohvalili lokalno civilno zaščito ter župana, ki jim je priskrbel kosilo v lokalni gostilni.

V Lendavi so ob drugi uri za delo poprijele 5-članske enote: pomurska, koroška in celjska, pridružili so se jim tudi soboški taborniki. Vseh 31 je v šestih urah postavilo

Postavljanje ležišč v Mariboru. Foto: Mjedved

17 petčlenskih štabnih šotorov, 25 šotorov S2, 300 postelj in dva štabna šotora za jedilnico. Svojo izkušnjo so opisali kot prijetno druženje z obilico smeha ter zavedanjem, da so naredili nekaj res dobrega. V nedeljo so delo nadaljevali taborniki, ki so pripravili vsa ležišča in namestili nekaj dodatnih.

Vrhniški in logaški taborniki so se v akcijo vključili že v soboto,

Filantropijo in katoliškimi skavti. Pomagali so postaviti vsaj 113 členov štabnih šotorov, 1850 zložljivih postelj in prek 45 šotorov ... Skratka, taborniki smo se izkazali. Mmm!

Miha vabi:

Na bit.ly/taborniska-pomoc-ob-prihodu-beguncev si lahko ogledate interaktiven zemljevid lokacij, na katerih smo pomagali taborniki.

Pazi, kje hodiš!

Besedilo: Jerca Trček

Letos je najtežje orientacijsko tekmovanje, Republiško orientacijsko tekmovanje (ROT), potekalo na Krasu pod okriljem Rodu kraških J'rt Sežana in Rodu modrega vala Trst. Novosti so bile prav na vseh področjih, kar je udeležence znova in znova presenečalo. Včasih na prijeten način in včasih malo manj.

V petek, 25. septembra, so se pred telovadnico Srečka Kosovela v Sežani okoli četrte ure zbirali neučakani tekmovalci, željni, da se predajo Krasu. Prijavili so se, odložili stvari v telovadnici in odšli v zbor, kjer sta jih vodji tekmovanja Petra Grmek in Andrej Marušič skupaj z Ivico Podgoršek, predsednico odbora za kulturo, šolstvo in šport občine Sežana, ter podžupanjo občine Sežana dr. Ljubico Jelušič pozdravila in predala nadaljnja navodila. Sestanku vodij je sledilo vrisovanje in topo testi, ki so jih letos vse ekipe reševale ob istem času, saj je bilo dovolj učilnic in dovolj osebja, ki sicer ni vedelo veliko o samih nalogah. Topo testi so bili za vse enaki, vrisovanje pa klasično, za grče obširnejše in težje. Kljub temu da so vsi skupaj precej hitro odpisali, je bila signalizacija zaradi rahlega zamujanja predstavljena na naslednji dan. Tekmovalci so pojedli joto in se odpravili v avditorij, kjer je potekal večerni program. Odmevali so prijetni zvoki skupin Eva in Kraševci ter Kazenski vod. Petra Kukanja, vodja spremljevalnega programa, dodaja: "Zahvalila bi se vsem, ki so sodelovali, nastopajočim, Kosovelovemu domu Sežana in tehnikom. Zdi se mi, da smo pričarali prijetno vzdušje in se že veselim podobnih večerov." Po večerni popestritvi se je večina ekip počasi odpravila spat, saj so se zavedali, da jih prihodnji dan čaka naporna avantura.

Zjutraj so se ekipe navsezgodaj odpravile na progo, kjer so se spopadle s škrapljami, kamni v visoki travi, "žbunjem" (tokrat prevladujočimi iglastimi drevesi) in nasadi vrtač. Kar se tiče nalog, sta jih najprej pričakala hitrostna etapa in minsko polje, kjer so ugotavljali, kaj pomenijo vse te enote (gon in ft). Tokrat se ni več štel, koliko točk zadeneš na minskem polju, temveč za koliko zgrešiš zadnjo točko.

Foto: Domen Šverko

PP moški:

1. Winxice (RMT), 2. Polovica zelja (RPG), 3. Pi zdenka sir (RLA).

PP ženske:

1. Plapolajoče gljive (RPEJ), 2. Spice girls (RS), 3. Čistuizi (RSK).

RR in grčice:

1. Mame (RSV), 2. ZamORSKle (RSK), 3. Sončnice (RPK).

RR in grče:

1. Repica (OK Polaris), 2. Jest neč ne wim (RAJ), 3. 305 (WOSM).

Rodovno zmago je osvojil Rod Srnjak Logatec.

Nato pa še prva pomoč, kjer je bil letos le praktični del, kroki cerkve nepravilnih oblik, skica poti in opis poti. Ekipe so izmučene prihitele na prostor, kjer so si postavile bivake in ogenj, na katerem so si skuhale topel golaž oziroma zelenjavno enolončnico. Ko se je stemnilo, so se tekmovalci preizkusili v znanju Morsejeve abecede, se družili ob toplem ognju in v prijetnem vzdušju kaj zapeli. Kmalu pa so moči pošle in hitro sta zavladali tema in tišina.

Naslednji dan so zjutraj ponovno vrisovali, nato pa se podali čez Kras nazaj do mesta, kjer so štartali. Drugi dan je bila orientacija krajša, morali pa so narisati skico terena botaničnega vrta, z množico potk, dreves in okvirjenega z zidom. Pa še profil terena, signalizirati semafor, preveriti obvezno opremo, najti neoznačeno KT, ki je bila kar v jami, in opraviti nalogo organizatorja, ki je bila letos odrezati čim tanjši kos pršuta, ki so ga lahko potem pojedli. Na cilju jih je pričakalo še ajanje, potem pa so skočili na taborniški "makaronflajš", se stuširali in spili kar veliko kav, da so dočakali rezultate.

Foto: Pija Šarko

Mnenja

ROT si bom zapomnil zaradi mnogih kamnov v travi in vetra, pa še pršut smo jedli. Če bo še kdaj na Krasu, moramo obvezni opremi dodati mačeto, saj je bila pot v nekaterih predelih res težko prehodna. Organizatorje bi pohvalil, morda pa bi lahko imeli zajtrk na bivaku.

Urban (RLA), Pi zdenka sir

Pokrajina je bila zanimiva, vseč mi je bilo, ker ni bilo visokih hribov. Nekaj preglavic so nam povzročale vrtače ... Uživali smo na 9. KT, pri cerkvi na gričku, saj smo se razgledali do morja in je sonce ravno zahajalo. Zame je bil to prvi ROT: morda se bom vrnila, poskrbela pa bom za nove gojzarje in spalke.

Eva (RAR), Koliševke

Mislím, da bom tokrat odnesel z ROT-a največ polomljene opreme. Morda se je proga nekoliko preveč vila po asfaltiranih poteh. Organizacija pa je bila vselej nekoliko zmedena.

Mitja (RVV), Neven

Letošnji ROT si bom zapomnil po številnih vrtačah in razgledih. Lokacija je bila zelo lepa, le naloge za skice so bile zahtevne. Pohvaliti moram tudi zelo lepe našitke.

Boštjan (RSV), Spatnlija power

Na Krasu sem tekmoval že leta 1977, ko so taborniki organizirali Slovenski taborniški partizanski mnogoboj. Vedno je lepo priti na Primorsko. Pohvalno je, da se je zbralo toliko staffovcev in tekmovalcev. Včasih je bilo osebja še preveč: na signalizaciji je bilo kar sedem prog, kar ni običajno!

Emil Mumel, glavni sodnik

Dr. Rupko Godec - 90-letnik

Besedilo: Mitja Lamut

Konec septembra je slovenski pravnik, urednik in publicist ter eden od začetnikov slovenskega taborništva dr. Rupko Godec praznoval svojo 90-letnico.

Leta 1951 je bil član odbora za ustanovitev Združenja tabornikov Slovenije, katerega člani so bili kasnejši ustanovitelji prvih taborniških rodov, njihova naloga pa je bila širitev taborniške organizacije. Rupko Godec je skupaj z Gustavom Guzejem, Marto Zagrajšek (kasneje Lešnjak), Lovrom Godcem, Andrejo Štebi in drugimi tvoril klub Gaber v okviru že prej ustanovljenega Rodu Bičkove skale, katerega naloga je bila popularizacija taborništva v Ljubljani.

Rupko Godec je takoj po opravljeni diplomii na Pravni fakulteti v Ljubljani leta 1950 s soavtorjema Gustavom Guzejem in Ivom Lavrenčičem napisal temeljno taborniško delo, ki je služilo kot izhodišče kasneje ustanovljeni taborniški organizaciji - Izleti in taborjenja (z ilustracijami Ančke Gošnik, kasneje njegove soproge). Njegovi naslednji knjigi Vozli in Šotori sta dolga leta veljali za osnovna taborniška priročnika. Knjiga Vozli je bila nam tabornikom osnovno vodilo pri našem delu in je bila dolga leta edina tovrstna knjiga, koristno so jo uporabljali tudi planinci in drugi ljubitelji narave. Knjiga Šotori je bila revolucionarno taborniško delo, saj je bila v njej prvič opisana tovrstna tematika s koristnimi nasveti glede vzdrževanja in tudi izdelave šotorov. Obe knjigi sta bili prevedeni v srbohrvaški jezik, njuna vsebina pa je bila kasneje vključena tudi v izjemno pomemben priročnik takratnega časa - Življenje v naravi, izdan leta 1971 v nakladi 12.000 izvodov.

Prav tako ni zanemarljiva vloga Rupka Godca pri načrtovanju šotorov takratne tovarne Planica Šport v Šentvidu nad Ljubljano, ki je izdelovala prve hišne šotore, zlasti šesterce, ki so bili še v 70. letih v uporabi po naših taborih širom Slovenije. Šotore je tabornik Rupko preizkušal ne samo poleti, ampak tudi v snegu, v Bohinju. S svojo soprogo, akademsko slikarko Ančko Gošnik Godec, pa sta vsa leta veliko sodelovala v reviji Tabor s svojimi strokovnimi prispevki in risbami.

Poleg tega, da je bil Rupko Godec že pred drugo svetovno vojno navdušen skavt in po vojni soustanovitelj taborniške organizacije, je bil uspešen tudi v svojem poklicu. Kot doktor prava je predaval na ljubljanski pravni fakulteti in v tujini. Bil je tudi dekan omenjene fakultete, je pa tudi avtor številnih del s področja upravnih

Foto: Jelka Godec Schmidt

Vir: Zgodovina taborništva

Bivši skavti in gozdovniki — predavatelji na tečaju za taborvodje v Iškem Vinigarju (spodaj levo Henrik Pajer, za njim Rupko Godec, poleg njega v drugi vrsti inž. Andreja Štebi, na desni v drugi vrsti Rudolf Wölle, v zadnji vrsti Črtomir Zorec, na desni Branimir Kozinc).

postopkov in varstva pravic ljudi v postopkih pred upravnimi organi.

Vsi taborniki in njegovi študentje smo mu hvaležni za vse, kar nam je na takšen ali drugačen način nudil. Želimo mu še veliko užitek ob sprehodih in kolesarjenju v Bohinju.

Tudi taborniki imamo veter v laseh

Sredi septembra smo taborniki Rodu Snežniških ruševcev že navsezgodaj zavihali rokave in postavili stolp, razpeli zastavo ZTS, prižgali pravi taborniški ogenj ter napeli slackline (za hojo po vrvi). Imeli smo namreč stojnico na prireditvi Veter v laseh, ki je namenjena mladim in katere vodilo je: S športom proti zasvojenosti. Na stojnici smo bili na voljo za

vsa vprašanja otrok in staršev, ki so si z zanimanjem ogledovali tudi bogato zbirko revije Tabor, rutke različnih akcij in držav, našitke in ostalo. Propagandna akcija je bila namenjena predstavitvi našega dela širši skupnosti in bodočim, novim članom.

Ob 10.00 so se mladi pomerili v različnih skupinskih športih, že med prvo pavzo pa so prišli bliže pogledat, kdo tako smešno hodi na nekih čudnih hoduljah (ja, tudi ajali smo). Nekateri so si privoščili penice na ognju, drugi se učili hoditi po vrvi, zopet tretji so se preizkusili v ajanju. Skupaj pa smo spoznavali in se igrali različne taborniške igre. Naša točka je bila ves čas prireditve zelo dobro obiskana in otroci so od nas odhajali domov veselih in nasmejanih obrazov, ker so preizkusili nekaj novega.

Iva Š. Slosar

Foto: Mojca Rolih

Vodov izlet na Dunaj

Ko smo prišli iz šole v petek, 18. septembra, smo Duhci iz Rodu Bičkova skala nestrpno pričakovali izlet na Dunaj. Ob pol štirih smo se dobili na železniški postaji v Ljubljani. Ko smo bili vsi zbrani, smo se vkrkali na vlak in kolesa so se začela vrteti. Naslednjih šest ur smo se zabavali na vlakcu. Pogovarjali smo se. Nekaj časa mirno, morda deset minut, potem pa smo se začeli smejeti. In smo se smejali vse do Dunaja. Igrali smo igrice na telefonih, poslušali glasbo in čas je mineval vse hitreje. Šmeki je imel s sabo veliko čokolado Toblerone (tisto trikotno, z Matterhornom v znaku), ki jo je razdelil med vseh nas šest. Ob desetih zvečer smo prispeli na glavno dunajsko železniško postajo. Tam sta nas že čakala Matic in njegova mama. Matic je naš bivši član. Skupaj smo odšli na postajo podzemne železnice in po kratki vožnji prispeli k Maticu domov. Naslednji dan smo po zgodnjem zajtrku odšli v živalski vrt. Videli smo veliko zanimivih živali. Matičeva mama nam je kupila langos, to je nekakšna

palačinka s česnovno in čebulno omako. Ko smo se nagledali živali, smo odšli na sprehod po Dunaju, kjer smo iskali geocach zakladke, našli smo jih pet. Bili so res dobro skriti. Naslednji dan smo zgodaj vstali in se odpravili proti glavni železniški postaji, kjer nas je že čakal vlak za Ljubljano. Maticu smo mahali, dokler ni vlak zapustil postaje. Ob 14. uri smo prispeli v Ljubljano, kjer smo se razšli. Za nami je super izlet, obetamo pa si še veliko takih!

Jakob Tor Vurnik

Foto: Eva Škofic

Srečanje vodstva na Krku

Takoj po začetku šole se začne tudi taborniško leto, zato smo se Kraški viharniki odpravili sestankovat in še malo uživati na Krk. Z nami so šli tudi štirje novopečeni vodniki. Ko smo prispeli, smo morali najprej malo "potračkati" o tem, kaj se je zgodilo med počitnicami. Nekateri so še malo zaplavali, kar se je seveda zavleklo v noč. Kljub kratki noči sta se naša načelnica in starešina odločila, da moramo vstati zgodaj. Najprej se je bilo treba najesti, kakopak, in zbuditi z malo kavnice, nato pa kar veselo na delo, pripraviti program. Bili smo zelo produktivni, a glasneje ko so krulili želodci, težje se je bilo kaj zmeniti in smo imeli kosilo. Po kosilu pa, če si na morju, ne smeš zamuditi kopanja. Naslednji dan smo morali spet, kljub ponočevanju (in nekaterih, ki so strašili zaspance), zgodaj vstati, da smo končali s programom, naš starešina je imel še motivacijski govor za nove vodnike in lahko smo se lotili priprave

Foto: Pija Šarko

kosila ter nato pospravljanja. Vsi smo bili malo utrujeni, vendar žalostni, da se moramo tako hitro posloviti. Zaželeli smo si uspešno in produktivno leto ter polni motivacije odšli vsak v svojo smer.

Žiga Rugelj

Tečaj za čarovniške vodnike

V Bohinjski Beli se je med 17. in 27. avgustom zbralo 25 vajencev za MČ ter 17 vajencev za GG čarovniške vodnike, ki prihajajo iz Mestne zveze tabornikov Ljubljana. Vajence je klobuk Izbiruh na začetku razdelil v 4 domove: Drzna mineštra, Žemlce, In princeske ter Wakul Wawiunka.

MČ tečajniki so se takoj podali na bivak, dolgega počitka pa si ob povratku niso mogli privoščiti, ker so jih že čakala prva predavanja. PzM, kako planirati, animacija, prva pomoč in vsa ostala so počasi polnila njihove možgančke. GG tečajniki so se poglobili v znanje orientacije, postavljali so bivake iz naravnih materialov, risali skico terena, preizkusili so se v mobilni orientaciji, vozli, spoznali metodiko dela z GG-ji in še in še.

Tekom tečaja sta Tilen in Jure zgradila glineno peč, Wakul Wawiunka so nam predstavili igro dvoboj črvov, dve večerji so postregli natakariji, (skoraj) vsak dan pa so izšle sveže Preroške novice, kjer smo tudi zasledili obsege bicepsov mentorjev (zmagal je Aljo, vseh pohval vredni kuhar). Ob odhodu iz šole so Wakul Wawiunka vodili v skupnem seštevku točk, ampak so jih v zadnjih dneh Drzne mineštre zbrale še toliko, da so jih prehiteli. Čarovniška šola za eno leto zapira svoja vrata, profesorji in ostali čarovniki pa že pridno delamo naprej. Kaj vse počnemo, lahko spremljate tudi na naši Facebook strani: Vodniški tečaj MZT!

Petja Kos

Foto: Pina Maja Bulc

LISJAKI NABIRAJO

PIŠE: TOMZI
RIŠE: ŠEKI

KOSTANJU

Vznemirljive počitnice Belih medvedov

Nada Rink Arh

Za vas je brala: Zala Šmid

Vsi poznamo zbirke *Pet prijateljev*, *Zvesti prijatelji* in *Novohlačniki*, kajne? Razburljive zgodbe, odkrivanje skrivnosti ter spletnje trdnih prijateljski vezi med nadobudnimi raziskovalci na začetku pubertete, opišejo bistvo takšne mladinske literature. Zanimiv poskus pustolovskega romana za mlade do 14. leta so tudi *Vznemirljive počitnice Belih medvedov* izpod peresa slovenske pisateljice Nade Rink Arh.

V glavnih vlogah nastopajo člani taborniškega voda Beli medvedi, njihov starešina Sivi in njegova žena in taborna kuharica Gretka. V vodu je 12 starejših GG-jev, izmed katerih izstopajo t. i. trije mušketirji, ki so najstarejši in najdrznejši izmed vseh. Zgodba se prične na taborjenju na kraški planoti, kjer gre bolj za počitnice v naravi z občasnimi izleti in petminutnimi predavanji. Kakor koli, na planoti postane izredno vroče, zato se taborniki po spletu okoliščin in želja preselijo dol, k morju. Tudi tam se bolj kopajo in dobro jedo kot kaj drugega, a se seveda zabavajo in to je najvažnejše.

Medtem ko se hudomušno zbadajo med sabo in raziskujejo okolico, nekega večera na otočku v bližini obale opazijo čudne sence in svetlobne signale. Ravno se je polegel preplah zaradi morskih psov, zdaj pa se čisto blizu dogaja nekaj skrivnostnega in nerazložljivega. Peščici tabornikov je jasno, da se morajo odkrivanja resnice lotiti previdno in na skrivaj, saj jim Sivi gotovo ne bi dovolil nočnih pohajkovanj. Tako se začnejo razprave v komičnem poskusu slenga, nočno tihotapljenje iz šotorov, skrivanje pred varnostnikom, opreznje in razglabljanje o tem, kaj pomeni vse to, kar se dogaja na skrivnostnem otočku, ki čez dan deluje povsem nedolžno, ponoči pa se ovije v skrivnostno meglico.

Razplet, ki sledi, je precej nepričakovan in bo všeč predvsem ljubiteljem znanstvene fantastike.

Poleg tega je v zaključku romanu dodana še okoljevarstvena nota, kot bi pri pisanju sodeloval Al Gore v sklopu kampanje za osveščanje o okoljskih spremembah. Na tem mestu sem pomislila, da se je avtorica morda prav zato odločila, da glavne junake predstavi kot tabornike. Vsekakor Beli medvedi predstavljajo tipične najstnike z zelo različnimi karakterji, ki se skozi zgodbo lepo razvijejo. Zaradi svoje poklicne deformacije naj omenim le še to, da sta slovnica in slog na nekaterih mestih malce šibki točki knjige, a mladi bralci bodo zagotovo tako zatopljeni v dogajanje, da tega sploh ne bodo opazili.

“Joj, pa rrrrress! K...k...kak...šen velik ... spaaak!” je zajecjal Jakob. “Glej, kako ču...čudno se krči, širri in upogiba! In roke izteguje. Ne roke, to so lovke. Kot ... kot hobotnica. Pri...pri...kazen, ja, samo prikazen se tako šopiri!”

Slika iz knjige: Cirila Jančič

Primerno za: nauihane taborniške knjigožere od 8. do 14. leta, ki jim običajne zemeljske pustolouščine niso dovolj.

Ko boš šla

Tulek (Kazenski vod)

Zapisal: Tilen Lah - Tulek

Foto: Matic Pandel

C C G a
 Bil je tak čist' navaden večer,
 C F G C
 hotu na zrak sem, morda na kak pir.
 Hod'm po parku, mal' bolj je pihalo,
 tebi noge spodneslo, vame zagnalo.
 Vonj po dežju, čisto jasno nebo,
 že ko sem vidu te, sem vedel, kaj bo.

C G a F
 Ko boš šla, bom ruku z glavo ob tla,
 C G a a
 ko boš šla, ne vem, kam bi se dal.
 Ko boš šla, bom vedel, da si b'la bolj dobra,
 kot bi si lahko želel.

Tvoj lep nasmeh, ostanem čist' nem,
 vse, kar vem, je, da spustit' te ne smen.
 In vprašam, a te čist' nič ne moti, da se
 veter s tabo t'ko igra po poti.
 Se mi v oči zazre, popravi si šal, in reče:
 res bi b'lo boljš, če bi me kdo držal.

Ko boš šla, bom ruku z glavo ob tla,
 ko boš šla, ne vem, kam bi se dal.
 Ko boš šla, bom vedel, da si b'la bolj dobra,
 kot bi si lahko želel.

Usoda se s človekom poigra,
 sprehajaš sam se, a ona misli na dva.
 Objameš me, prekineš misli tek,
 primeš mi roko, greva zvezde štet.
 Spet je tak čist navaden večer,
 a raj' kot s tabo tu, ne bil bi nikjer.

Ko boš šla, bom ruku z glavo ob tla,
 ko boš šla, ne vem, kam bi se dal.
 Ko boš šla, bom vedel, da si b'la bolj dobra,
 kot bi si lahko želel.

Korajža še ne pozna pesmi: Zato pa sem našla njen posnetek na www.youtube.com/watch?v=P3KWpcoz1gE!

17. oktober	Fotoorientacija	orientacijsko tekmovanje
	Start in cilj: Prešernov trg, Ljubljana	MČ+, občani, koleščkarji
	Rok prijau: 13. 10.	Cena: 5 €/ekipo
	Več na: fotoorientacija.mocuirc.si	Mestna zveza tabornikov Ljubljana in Rod Močvirski tulipani Ljubljana

16.-18. oktober	Jamboree On the Air/Internet (JOTA / JOTI)	mednarodno skautsko srečanje
	Več na: jotajoti.info	Svetovna organizacija skautskega gibanja (WOSM)

4.-6. december	Posvet Komisije za vzgojo in izobraževanje ter delo z odraslimi (KVIDO)	Zveza tabornikov Slovenije
----------------	---	----------------------------

5. december	Mednarodni dan prostovoljstva	praznik prostovoljcev
-------------	-------------------------------	-----------------------

5.-6. december	Zimsko nočno orientacijsko tekmovanje (ZNOT)	orientacijsko tekmovanje
	Okolica Domžal	GČ+
	Rok prijau: 18. 11., nato do 26. 11.	Cena: 45 € / 70 € (5 € manj s čipom)
	Kontakt: masa.cerarsimenc42@gmail.com Več na: znot.rst-domzale.si	Rod skalnih taborov Domžale

Kadar zmanjka ležišč ... Foto: Rok Srša

Zadnja plat

Ureja: Matic Pandel

Znajdi se! Foto: Rok Srša

Kdo bi malo? Foto: Milan Sosič

Mali in veliki. Foto: Polona Krenker

To še naredimo, pa gremo! Foto: Domen Šuerko

TE ZANIMA, KAJ SE DOGAJA V
SVETU
TABORNIŠTVA?

PRIJAVI SE PREKO SPLETNEGA OBRAZCA
NA STENČASU
IN 2X MESEČNO S

TABORNIŠKIM INFORMATORJEM
PREJMI VSE POMEMBNE INFORMACIJE

O IZOBRAŽEVANJIH, PROGRAMU, DELU IZVRŠNEGA ODBORA,
MEDNARODNIH DOGODKIH IN OSTALIH ZANIMIVIH REČEH!

